



МІНІСТЕРСТВО  
ОСВІТИ І НАУКИ  
УКРАЇНИ

# Укриття для закладів освіти «Моя Фортеця»

Довідник з облаштування безпечного й комфортного простору: використання айдентики, створення навігації та архітектурні рішення

# Зміст

Принципи успішної реконструкції _____	3	Рекомендації щодо розміщення навігації _____	25	Облаштування укриття _____	37
Смислотворення в назві проєкту та логотипі _____	5	Розміщення по вертикалі _____	26	Рекомендації з оформлення укриття _____	40
Два напрями проєкту _____	7	Захисна зона навколо навігації _____	27	Заклади й осередки дошкільної освіти _____	46
Принципи використання логотипа _____	8	Зона видимості _____	28	Приклад планувального рішення	
Логотип _____	9	Маршрут через перший поверх _____	29	укриття _____	47
Логотип з міжнародним розпізнавальним		Розміщення по горизонталі _____	30	Приклади інтер'єрних рішень _____	51
знаком цивільної оборони _____	10	Сходи _____	31	Простір дружній до дитини	
Кольори _____	11	Вхід у будівлю _____	32	«НУМО Розвиватися» _____	59
Шрифти _____	13	Будівля та територія _____	33	Заклади загальної середньої освіти,	
Навігація _____	15	Додаткові вказівники по території _____	34	зокрема з пансіонами _____	61
Набір навігаційних знаків _____	16	Гігієна простору _____	35	Приклад планувального рішення	
Табличка на вході до укриття _____	17			укриття _____	62
Вказівник до укриття в приміщенні _____	18			Приклади інтер'єрних рішень _____	66
Вказівник до укриття на вулиці _____	21			Інклюзивно-ресурсні центри, спеціальні	
Ідентифікаційні таблички: позначка				заклади загальної середньої освіти	
входу до укриття _____	22			й санаторні школи _____	72
Інформаційна табличка: «Під час				Приклад планувального рішення	
повітряної тривоги всі прямуємо				укриття _____	73
в укриття» _____	23			Приклади інтер'єрних рішень _____	77
Ідентифікаційні таблички: сервісні _____	24				



# Принципи успішної реконструкції



# Принципи успішної реконструкції



## Безпека

Укриття, облаштоване при дотриманні всіх норм закону та за принципами **«Моя Фортеця»** захищають дітей фізично, а також за допомогою дизайну захищають психологічно, оберігаючи свідомість від стресу війни, перетворюючи перебування в укритті на пригоду.



## Безбар'єрність

Сучасні простори, зокрема й укриття, мають розроблятися відповідно до принципів універсального дизайну й адаптуватися до індивідуальних потреб кожного.

Кожен заклад має намагатися обладнати свої приміщення так, щоб особи з інвалідністю – з порушеннями опорно-рухового апарату, зору, слуху, інтелектуального розвитку та інші маломобільні групи населення – люди похилого віку, вагітні жінки, батьки з дітьми та інші мали до них безперешкодний доступ.

Усі необхідні елементи безбар'єрності та їхні технічні характеристики наведені в ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд».



## Доцільність

Важливо, щоб керівникам закладів та установ освіти вдалося підготувати безпечне комфортне укриття з використанням оптимального набору засобів для цього.

Кожне рішення має прийматися відповідно до вимог законодавства та індивідуальних особливостей – як закладу освіти, так і учасників освітнього процесу.

Якщо фінансові можливості чи можливості приміщення не дозволяють втілити всі рекомендації, запропоновані МОН / Моя фортеця, потрібно досягти необхідної якості укриття виконанням нормативних вимог.







# Смислотворення в назві проєкту та логотипі



## Смислотворення в назві проєкту та логотипі



**Назва проєкту «Моя Фортеця» відображає основну ідею ініціативи:** кожен заклад освіти має бути облаштований надійним укриттям, дружнім до всіх учасників освітнього процесу, яке вселяє впевненість, спокій і відчуття не тільки колективної, а й власної безпеки.

Як середньовічні оборонні споруди допомагали українській нації формуватися й захищати себе, бергати найцінніше від ворога, так сучасні укриття, облаштовані за принципами **«Моєї Фортеці»**, зберігатимуть майбутнє України.

### Психоедукаційні засади неймінгу

Графічно назва проєкту втілюється в образі долоні, а саме – в елементі жестової мови на позначення слів **«мій», «моя», «моє»**. Також тут присутній образ долоні як частини психологічної вправи самозаспокоєння «Обійми метелика».

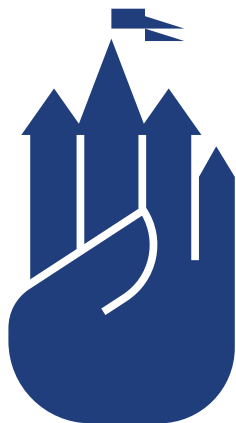
У такий спосіб назва проєкту повідомляє про стабільність, спокій, особисту безпеку, турботу, вселяє впевненість у тому, що попри стрес дитина має своє місце захисту й сили – **Мою Фортецю**.



## Два напрями проєкту

У проєкті використовуються два варіанти назви.

**Моя Фортеця** – загальна, ключова назва для всеукраїнського проєкту облаштування безпечних укриттів у закладах освіти.



**МОЯ  
ФОРТЕЦЯ**

**Моя Маленька Фортеця** – назва окремого напрямку проєкту «Моя Фортеця», який спеціалізується на облаштуванні укриттів у закладах та осередках дошкільної освіти.



**МОЯ  
МАЛЕНЬКА  
ФОРТЕЦЯ**





# Принципи використання логотипа



## Логотип

Логотип **Моя Фортеця** складається зі знака руки-фортеці та шрифтового написання назви проекту. Існує дві композиційні версії логотипа: вертикальна й горизонтальна.

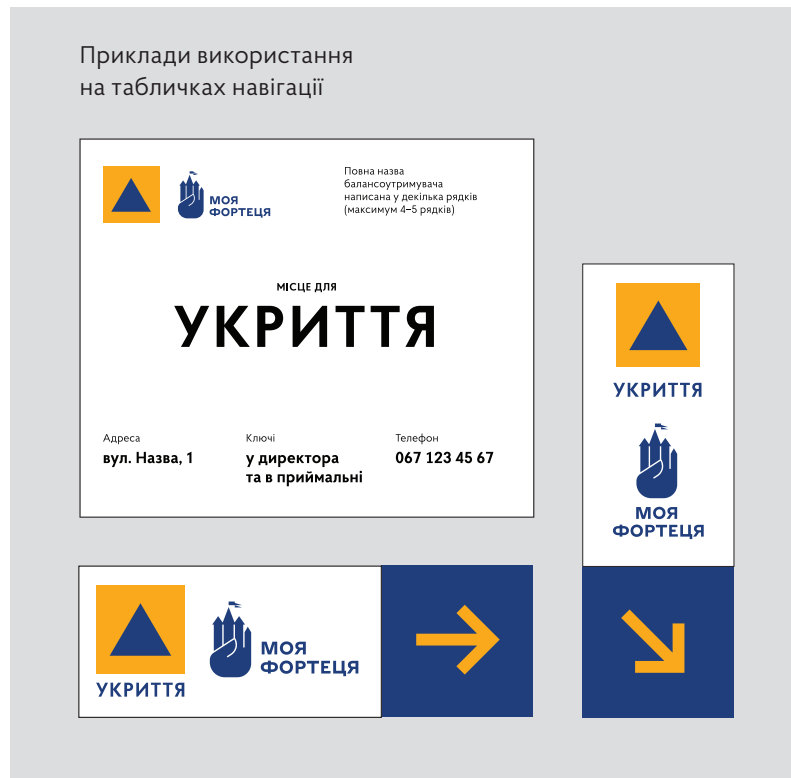
Використовується для маркування укриттів і сховищ закладів освіти як безпечних, комфортних, інклюзивних і візуально привабливих просторів.



# Логотип з міжнародним розпізнавальним знаком цивільної оборони ▲

Знак цивільної оборони розташовується перед логотипом **Моя Фортеця** (і також **Моя Маленька Фортеця**) як пріоритетний символ укриття.

Тут вказані 3 варіанти композиційного розташування знака й логотипа відносно один одного для різних видів та умов використання на табличках навігації.



Горизонтальна версія 1



Горизонтальна версія 2



Вертикальна версія





# Кольори



## Коди кольорів

**Синій і жовтий** є основними фірмовими кольорами проекту «Моя Фортеця» та використовуються як систематизована впізнавана палітра в навігації укриттів.

# 233D7B  
RGB 35 61 123  
CMYK 69 54 0 55  
RAL 5002 Ultramarine blue

# FAA81A  
RGB 250 168 26  
CMYK 0 33 90 2  
RAL 1033 Dahlia yellow

**Чорний колір** використовується для тексту на табличках укриттів.

# 000000  
RGB 0 0 0  
CMYK 0 0 0 100  
RAL 9005 Jet black

**Зелений колір** використовується виключно в логотипі **Моя Маленька Фортеця** як ідентифікатор укриттів у закладах та осередках дошкільної освіти.

# 26A64A  
RGB 38 166 74  
CMYK 77 0 55 35  
RAL 6032 Signal green







# Шрифти



## Шрифт навігації

Proba Nav2 – спеціально створений для навігації геометричний ґротеск зі збільшеною висотою рядкових літер та елементами, що посилюють читабельність з великої відстані.

Використовуються 3 накреслення:  
Bold, Regular, Light.

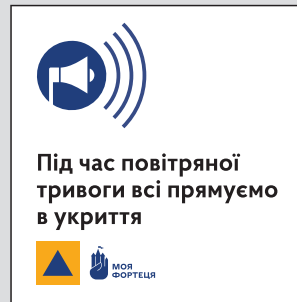
**Використання цього шрифту є таким же важливим елементом загальної безпеки (під час користування навігацією), як і всі інші складові проекту.**

# Proba Nav2 Bold

## Proba Nav2 Regular

### Proba Nav2 Light

Приклади використання  
на табличках навігації



Розроблений Андрієм Константиновим (Mint Type).



# Навігація

Набір знаків і рекомендації щодо розміщення



## Набір навігаційних знаків

Знаки з логотипом **Моя Фортеця** розроблено для всіх закладів освіти, окрім дошкільних.

Знаки зі спеціальним логотипом **Моя Маленька Фортеця** використовуються для закладів та осередків дошкільної освіти.



Знаки для шкіл і закладів вищої освіти тощо



Знаки для дитячих садочків



## Табличка на вході до укриття

Табличка розміщується біля входу до укриття в найбільш помітному місці на висоті 1400–1800 мм від рівня землі.

На табличці біля входних дверей до захисної споруди має бути зазначено:

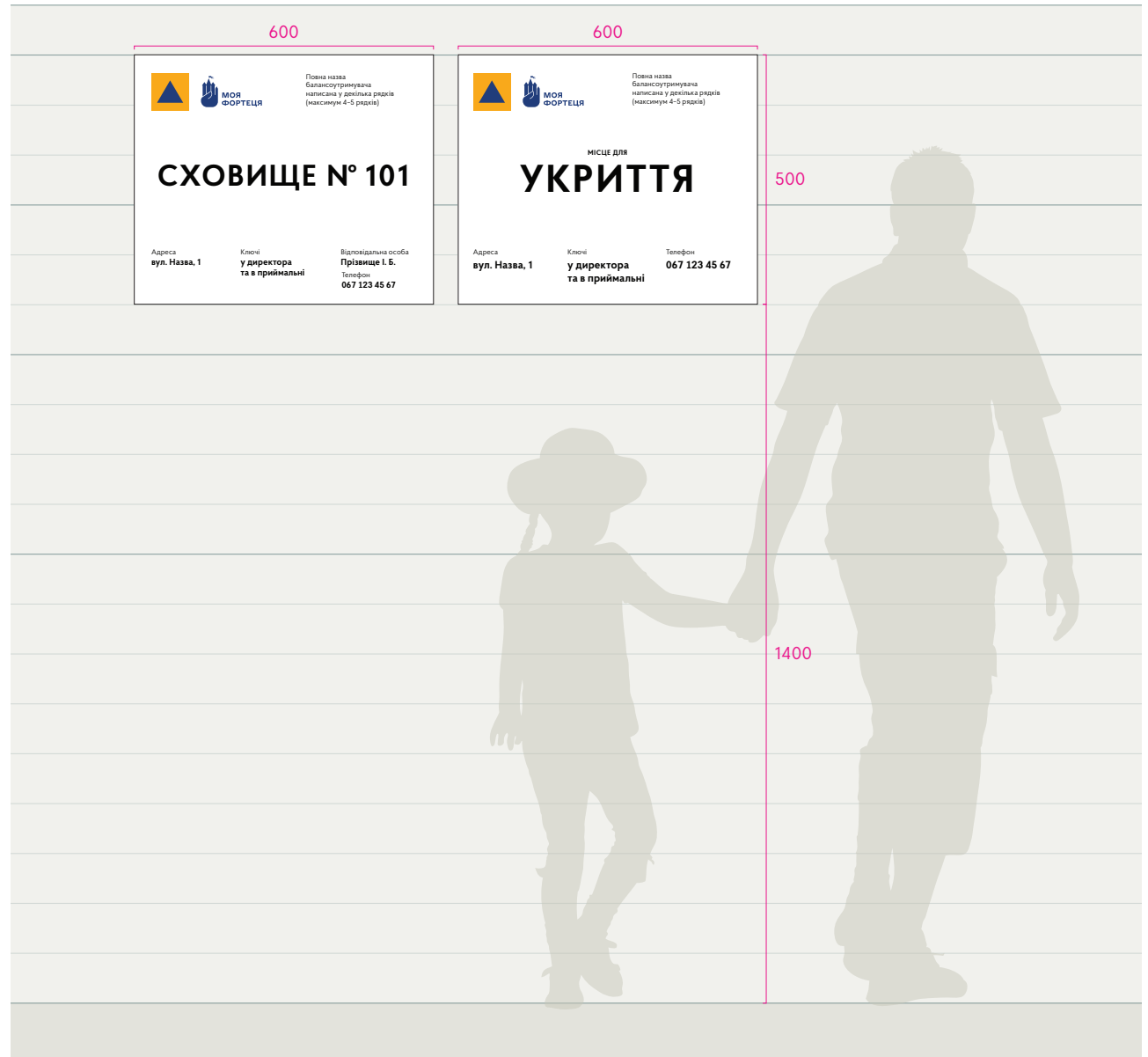
- номер споруди;
- її балансоутримувач;
- місце зберігання ключів;
- особу, яка відповідає за утримання та експлуатацію укриття в мирний час;
- її місцеперебування;
- номер телефону.

У нічний час таблички позначення захисної споруди і входи мають бути освітлені або дубльовані світловими показниками.

Так само табличка з написом «Місце для УКРИТТЯ» вивішується біля входних дверей до споруди подвійного призначення (найпростішого укриття). На ній зазначаються:

- адреса розташування споруди;
- її балансоутримувач;
- номер телефону особи, відповідальної за утримання та експлуатацію споруди в мирний час;
- адреса й місце зберігання ключів.

Важливо! Рекомендований матеріал для друку табличок – ПВХ

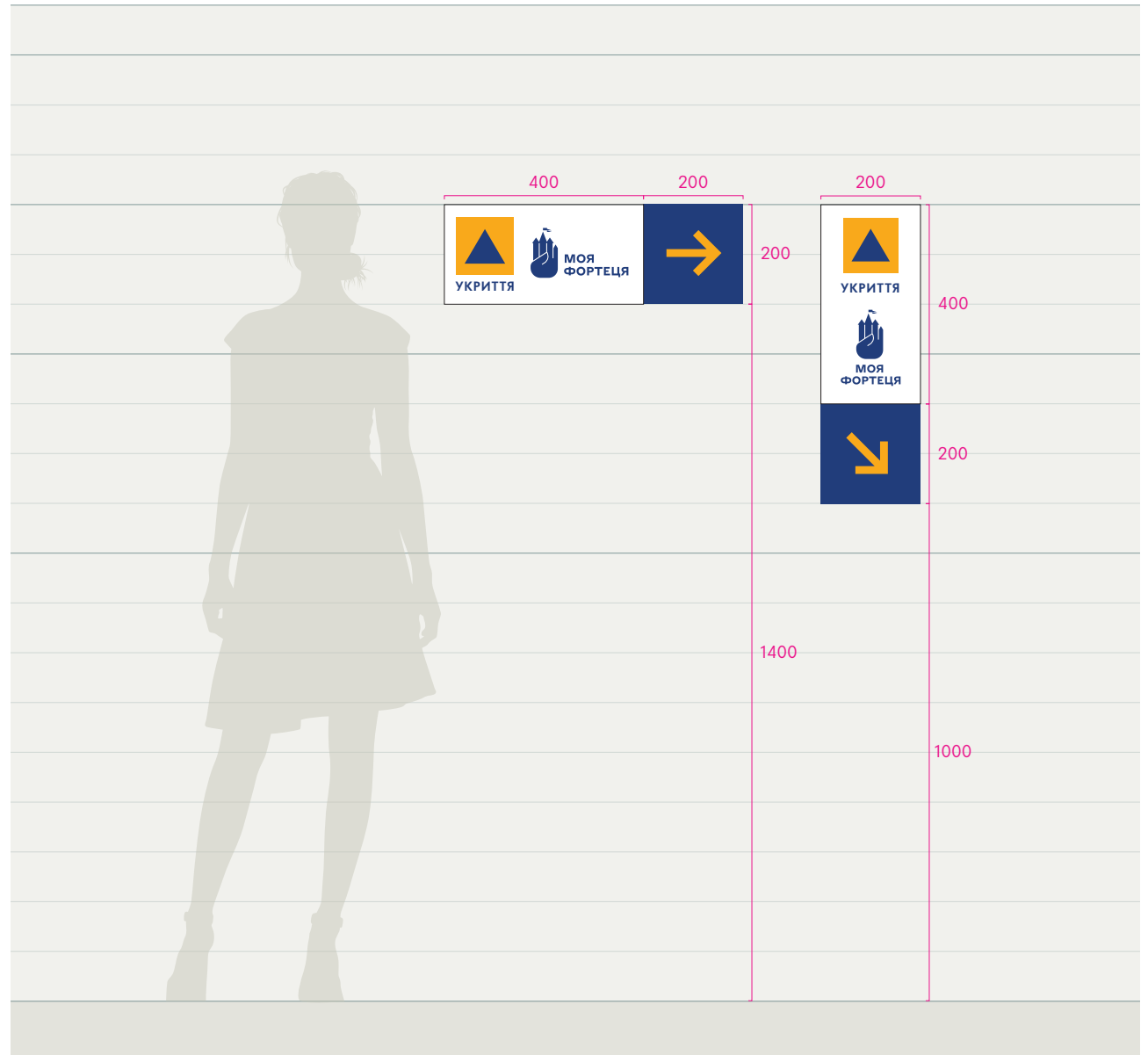


## Вказівник до укриття в приміщенні

Знак складається з двох табличок: позначки укриття та стрілки.

Залежно від місця розміщення, щоб бути максимально помітним, знак може бути горизонтальним або вертикальним.

Можливі конфігурації знаків на наступній сторінці.



Важливо! Рекомендований матеріал для друку табличок – ПВХ

## Вказівник до укриття в приміщенні: конфігурації горизонтального знака



До укриття  
вперед



Вперед  
ліворуч



Нагору  
сходами  
праворуч



Вперед  
праворуч



Ліворуч



Нагору  
сходами  
ліворуч



Праворуч



Вниз  
ліворуч



Вниз  
сходами  
праворуч



Вниз  
праворуч



Вниз  
сходами  
ліворуч



Вниз



## Вказівник до укриття в приміщенні: конфігурації вертикального знака



До укриття  
вперед



Вперед  
праворуч



Праворуч



Вниз  
праворуч



Вниз



Вперед  
ліворуч



Ліворуч



Вниз  
ліворуч



Нагору  
сходами  
праворуч



Нагору  
сходами  
ліворуч



Вниз  
сходами  
праворуч



Вниз  
сходами  
ліворуч





## Вказівник до укриття на вулиці

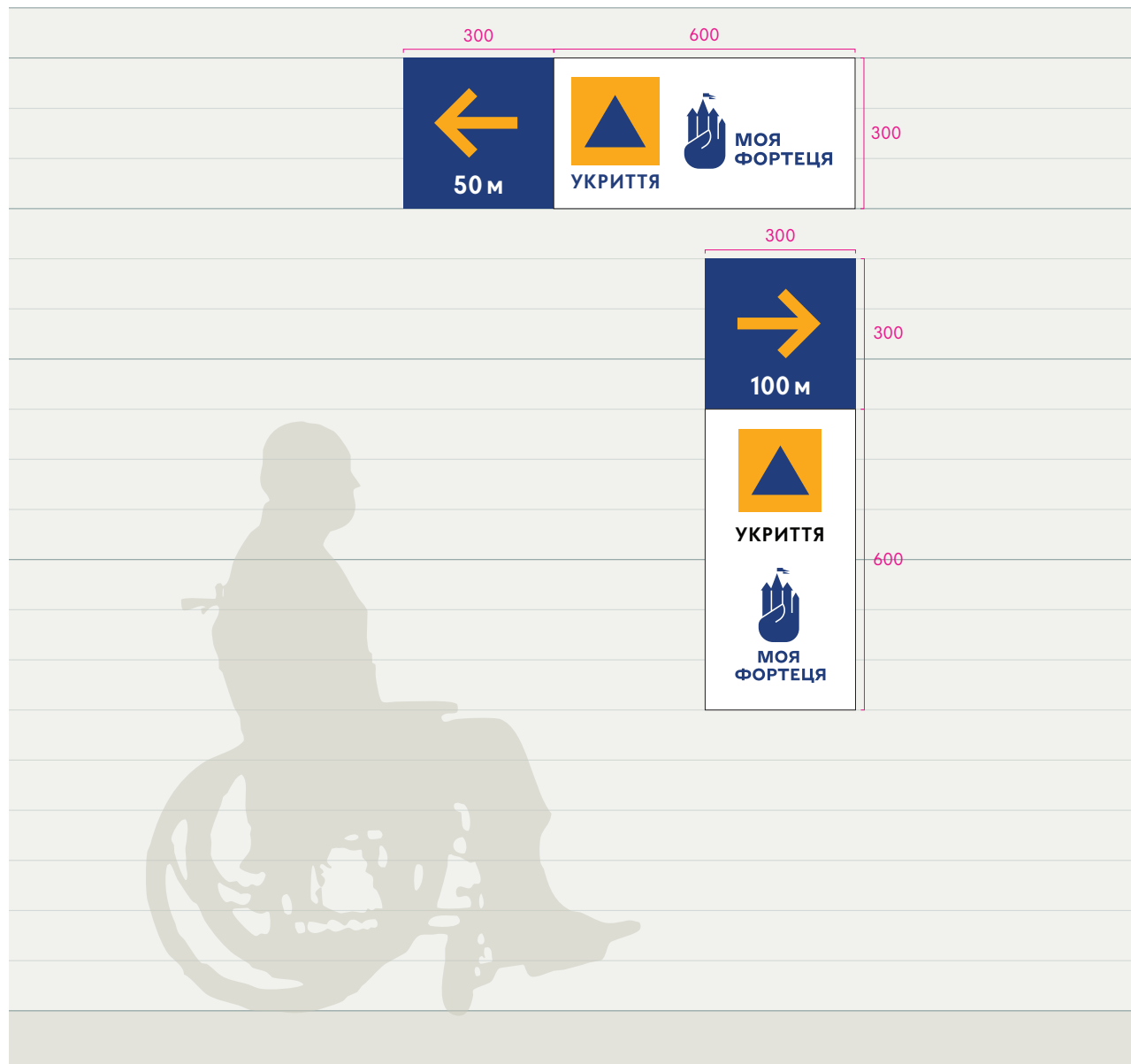
Ідентично до вказівника в приміщенні, знак складається із двох табличок: позначки укриття та стрілки більших розмірів.

Знак розміщується на вулиці, наприклад на кутах будівель або на парканах.

Залежно від місця розміщення, щоб бути максимально помітним, знак може бути горизонтальним або вертикальним.

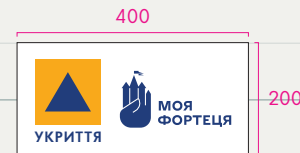
Можливі конфігурації знаків такі ж, як і для вказівників у приміщенні.

Важливо! Рекомендований матеріал для друку табличок – ПВХ



## Ідентифікаційні таблички: позначка входу до укриття

Табличка розміщується безпосередньо на дверях укриття або в найбільш помітному місці біля них на висоті 1500–1700 мм від рівня землі.



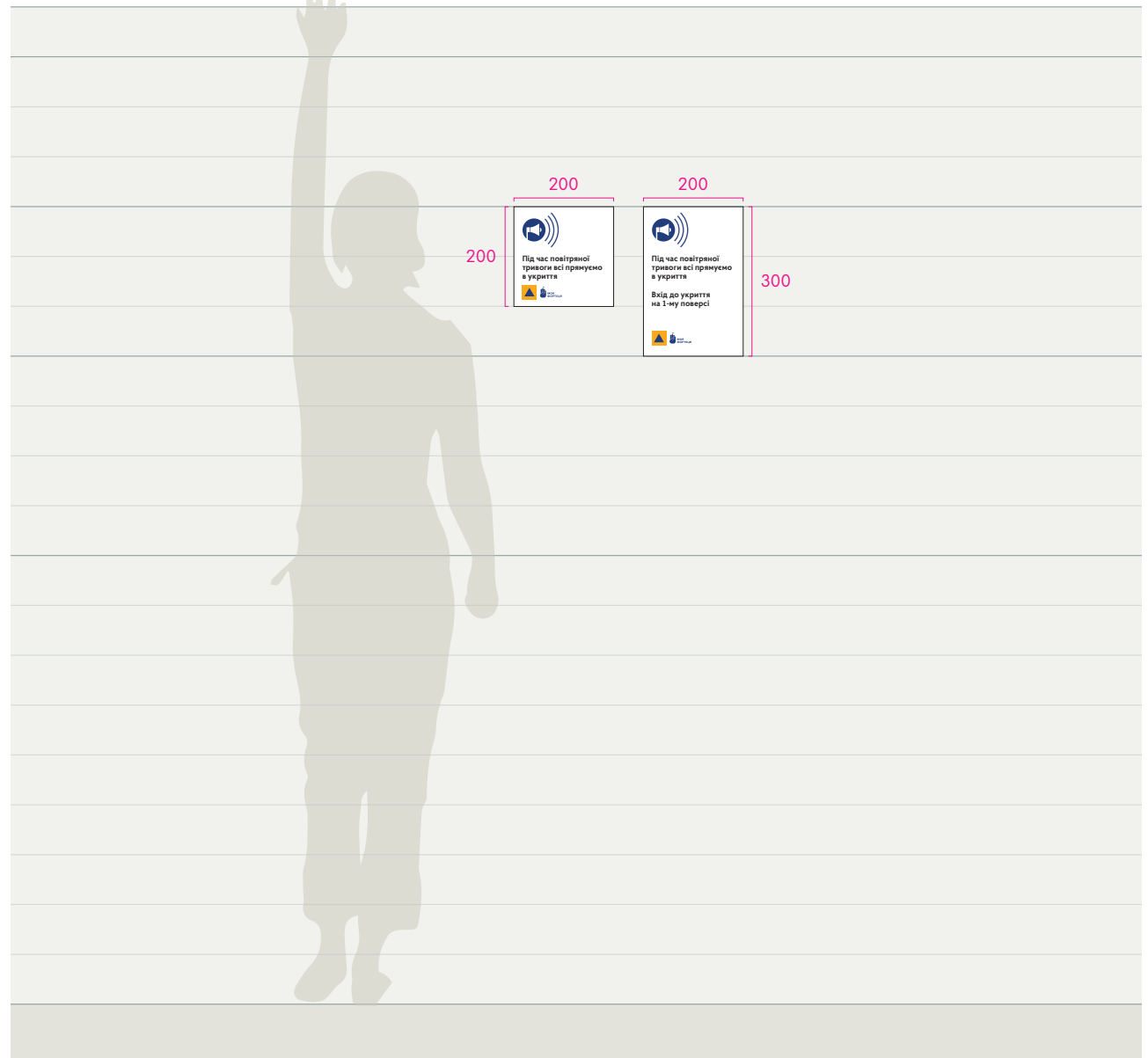
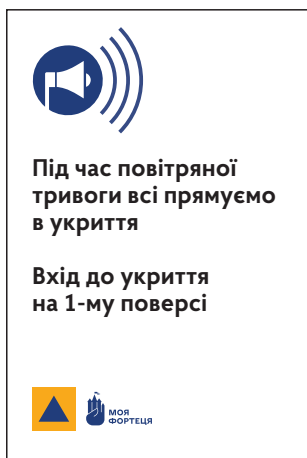
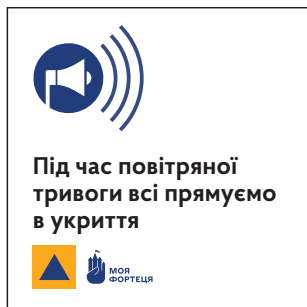
Важливо! Рекомендований матеріал для друку  
табличок – ПВХ



## Інформаційна табличка: «Під час повітряної тривоги всі прямуємо в укриття»

Таблички розміщують на вхідних дверях закладу освіти, а також на вході на територію (наприклад, на хвіртці).

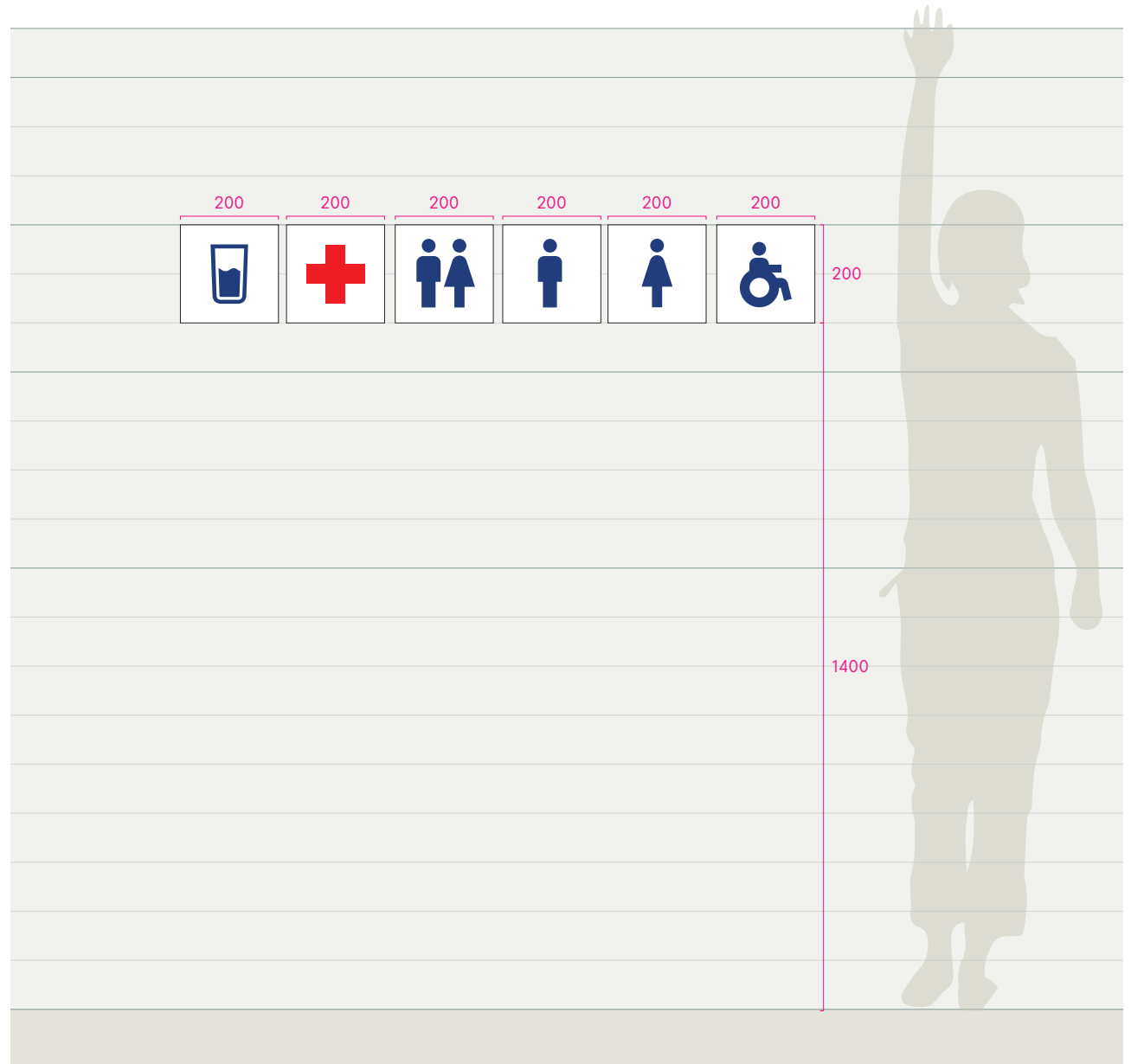
У розширеній версії таблички можна додати інформацію, де саме шукати вхід до укриття.



## Ідентифікаційні таблички: сервісні

Таблички розміщують на дверцятах шафок або дверях приміщень на висоті 1500–1700 мм від рівня підлоги.

- Позначка води;
- Позначка аптечки;
- Позначки вбиралень:
  - Спільна;
  - Чоловіча;
  - Жіноча;
  - Інклюзивна.





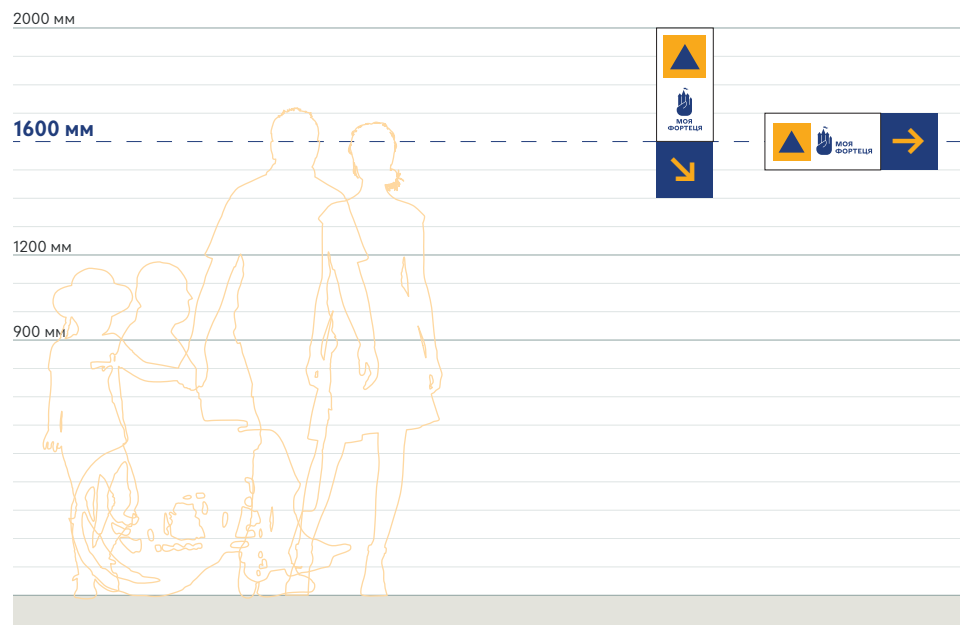
# Рекомендації щодо розміщення навігації





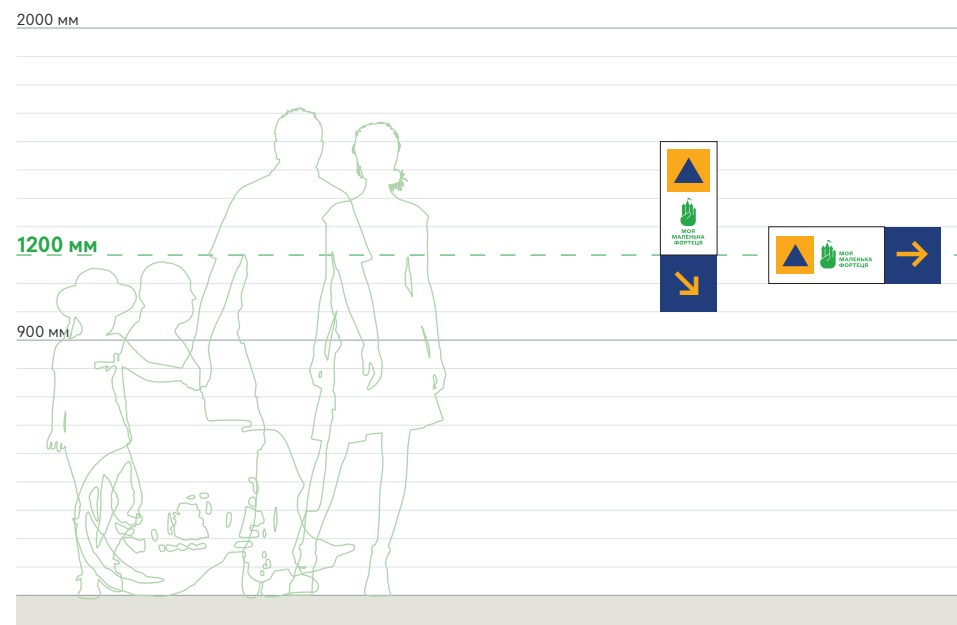
## Розміщення по вертикалі

Для зручності зчитування навігація має розміщуватися на рівні очей – приблизно 1600 мм від підлоги. Так нею буде зручно користуватися людям різного зросту, й вона не губитиметься серед інших елементів у просторі.



Висота розміщення вказівників у школах

Для дитячих садків навігація має розміщуватися нижче – на рівні 1200 мм від підлоги, щоб вона була помітна дітям.



Висота розміщення вказівників у дитячих садках

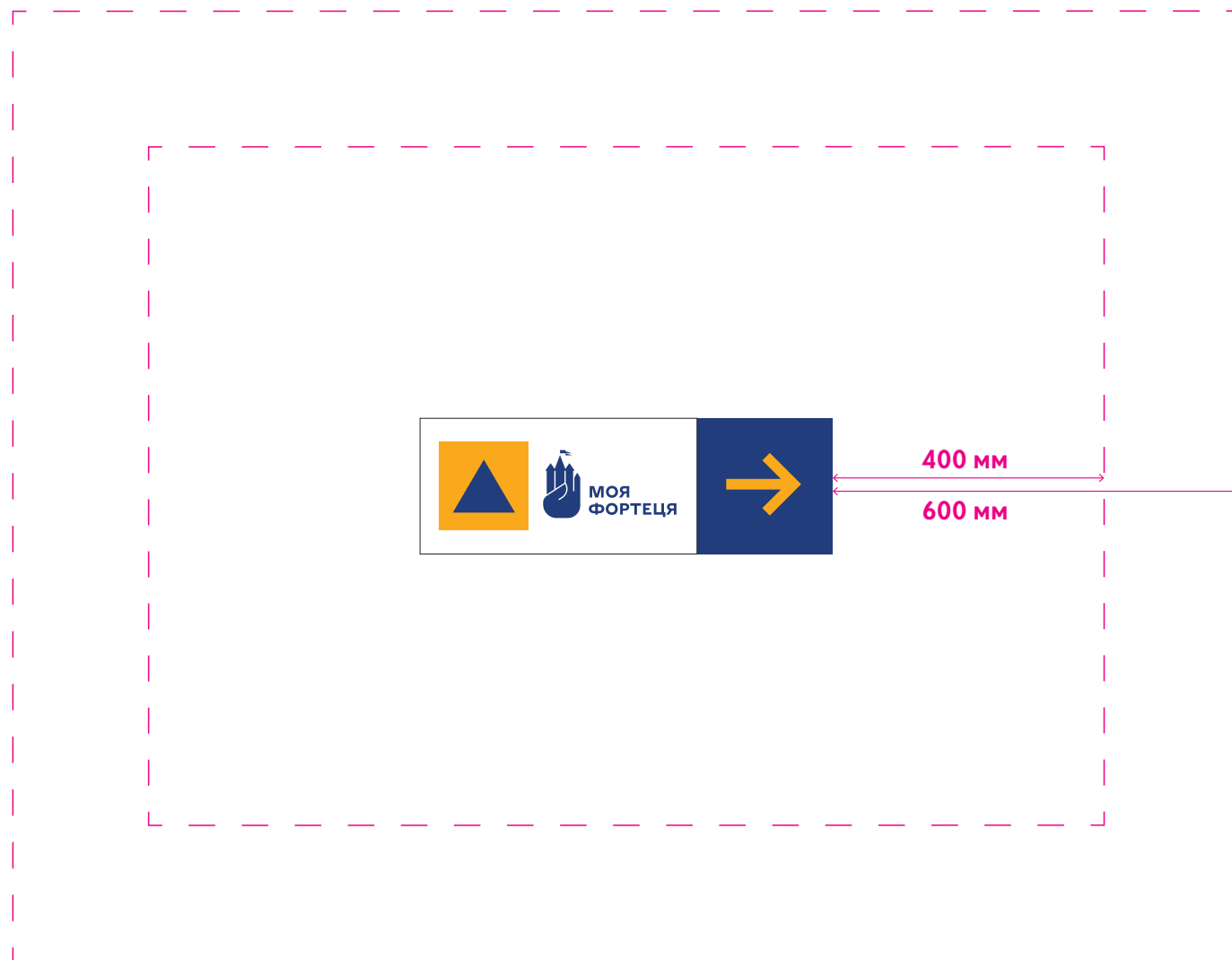




## Захисна зона навколо навігації

На сприйняття та розпізнаваність навігації впливає також і оточення, в якому вона перебуває.

Щоб навігація сприймалася якнайкраще, навколо знаків має бути захисна зона 400–600 мм (2–3 розміри стрілки), вільна від жодних інших елементів (плакатів, повідомлень, елементів декору тощо).



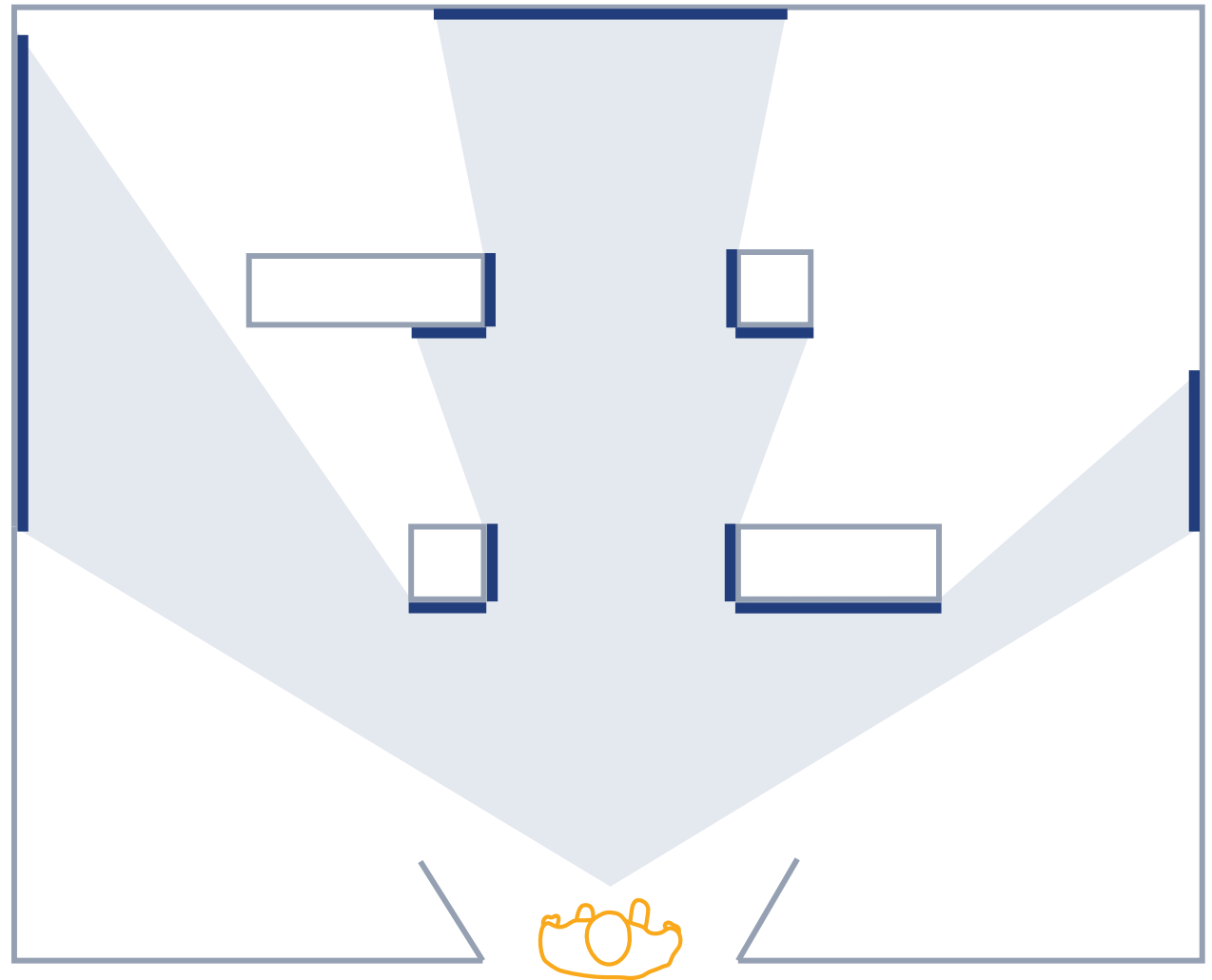
Захисна зона навколо навігації



## Зона видимості

Навігація має розміщуватися в зоні видимості і не має перекриватися конструктивними елементами будівлі або меблями.

Найбільш помітні площини ті, які людина бачить найпершими.

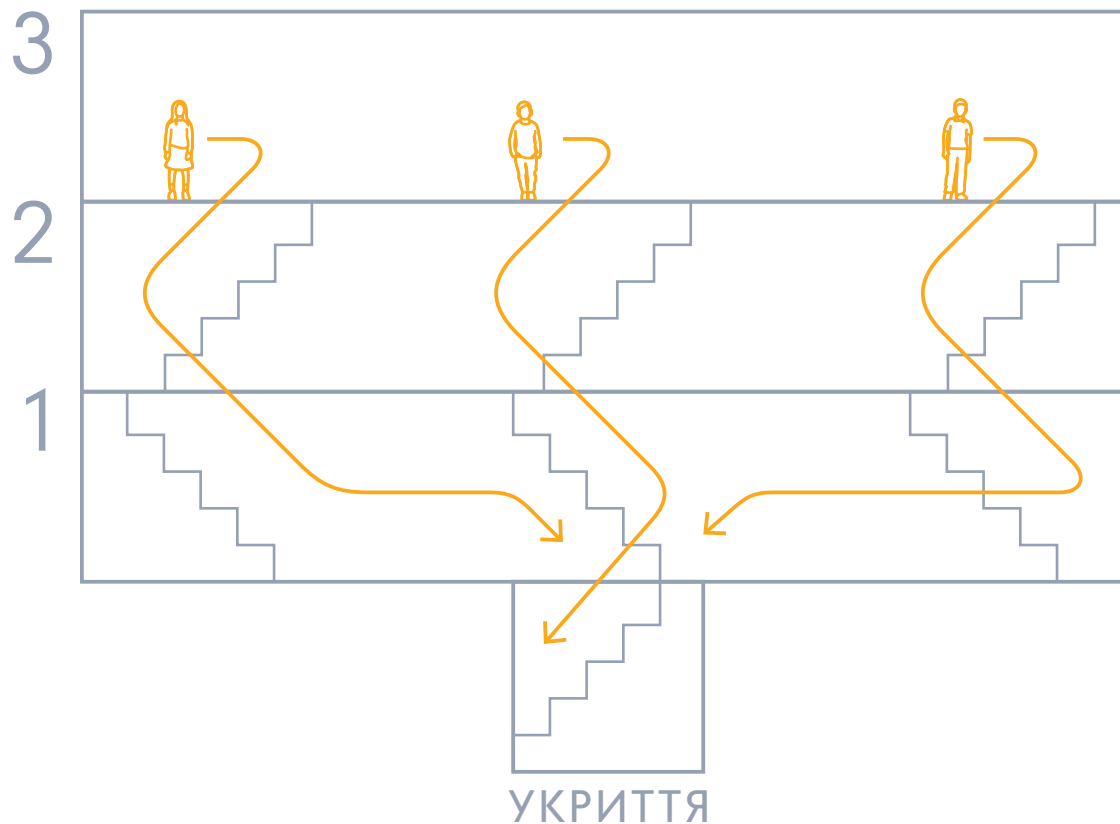




## Маршрут через перший поверх

Якщо в різних частинах будівлі є різні сходи, а до укриття ведуть лише одні, то задля зменшення скупчення людей направляють найближчими сходами до першого поверху, а звідти – безпосередньо до укриття.

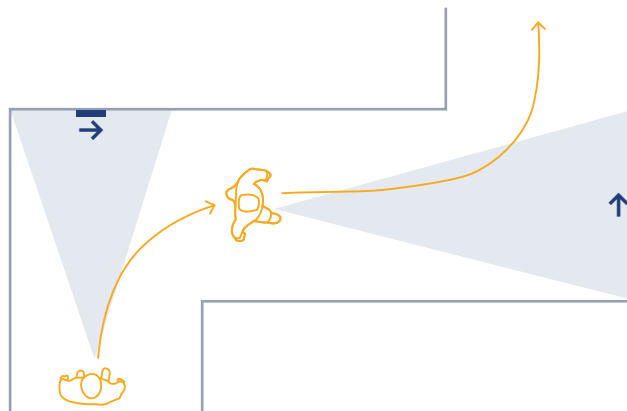
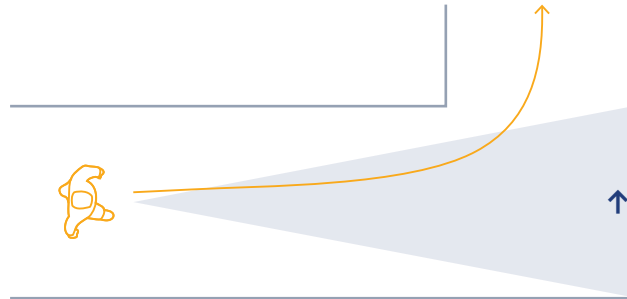
Отже навігаційні вказівники на всіх поверхах мають направляти: до найближчих сходів → до першого поверху → до спуску до укриття.



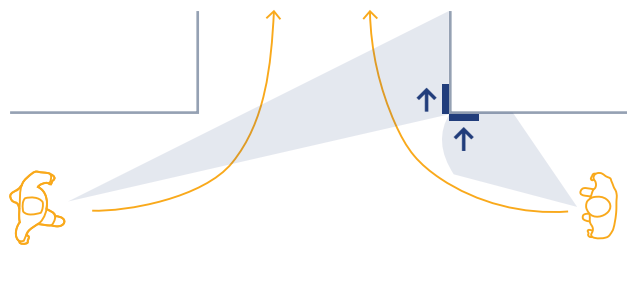
## Розміщення по горизонталі

Навігацію потрібно розміщувати по всьому маршруту до укриття в точках, де людина має змінити напрямок руху: на повороті в коридорі, при розгалуженнях, на сходовій клітці, сходах тощо.

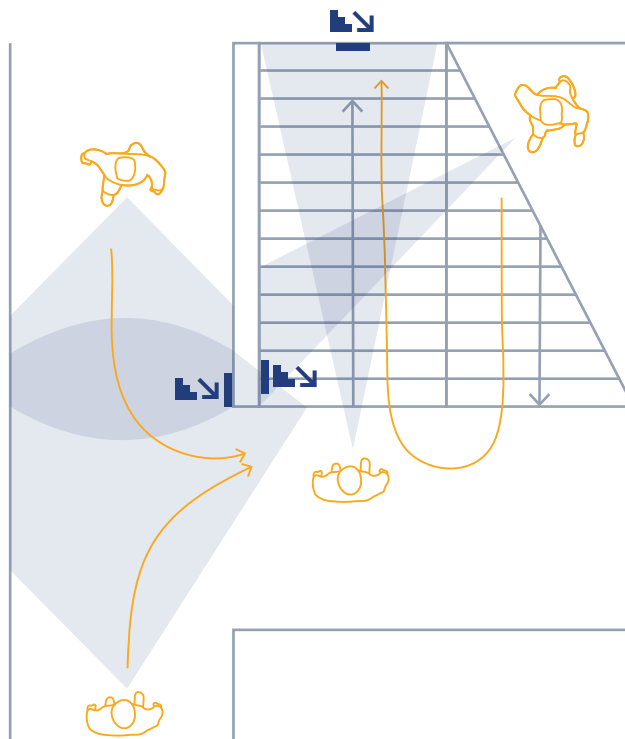
Розташовують навігацію так, щоб людина під час руху бачила її перед собою.



На поворотах чи розгалуженнях навігацію розміщують на кутах у місці зміни напрямку, щоб вона була видимою з коридору та скеровувала в потрібний бік.



## Сходи

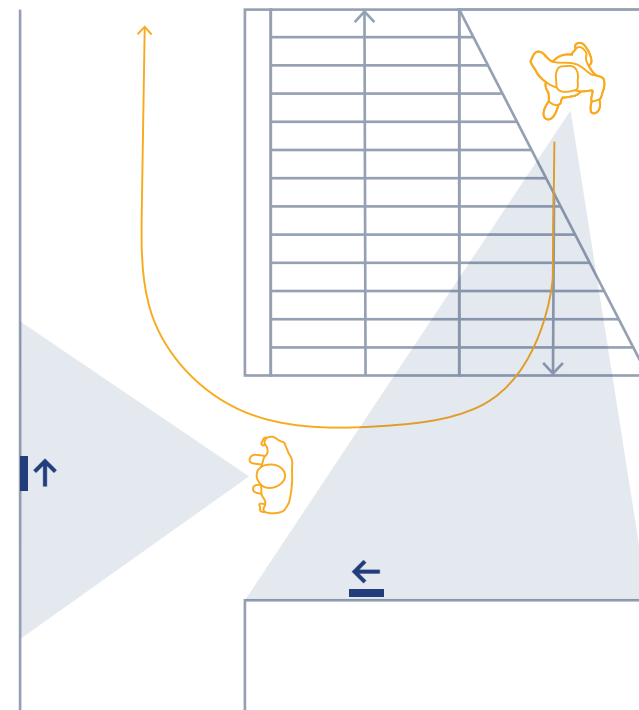


### Сходи до укриття

Поворот до сходів потрібно позначити в коридорі, на куті, щоб вказівники були помітні під час руху коридором.

Для тих, хто спускається зверху, – на стіні біля сходів униз.

Для тих, хто зайшов з поверху – у прогонах між поверхами.



### Інші сходи в будівлі на першому поверсі

Коли люди спустились на перший поверх, потрібно їх направити у коридор, а в коридорі направити в бік укриття.

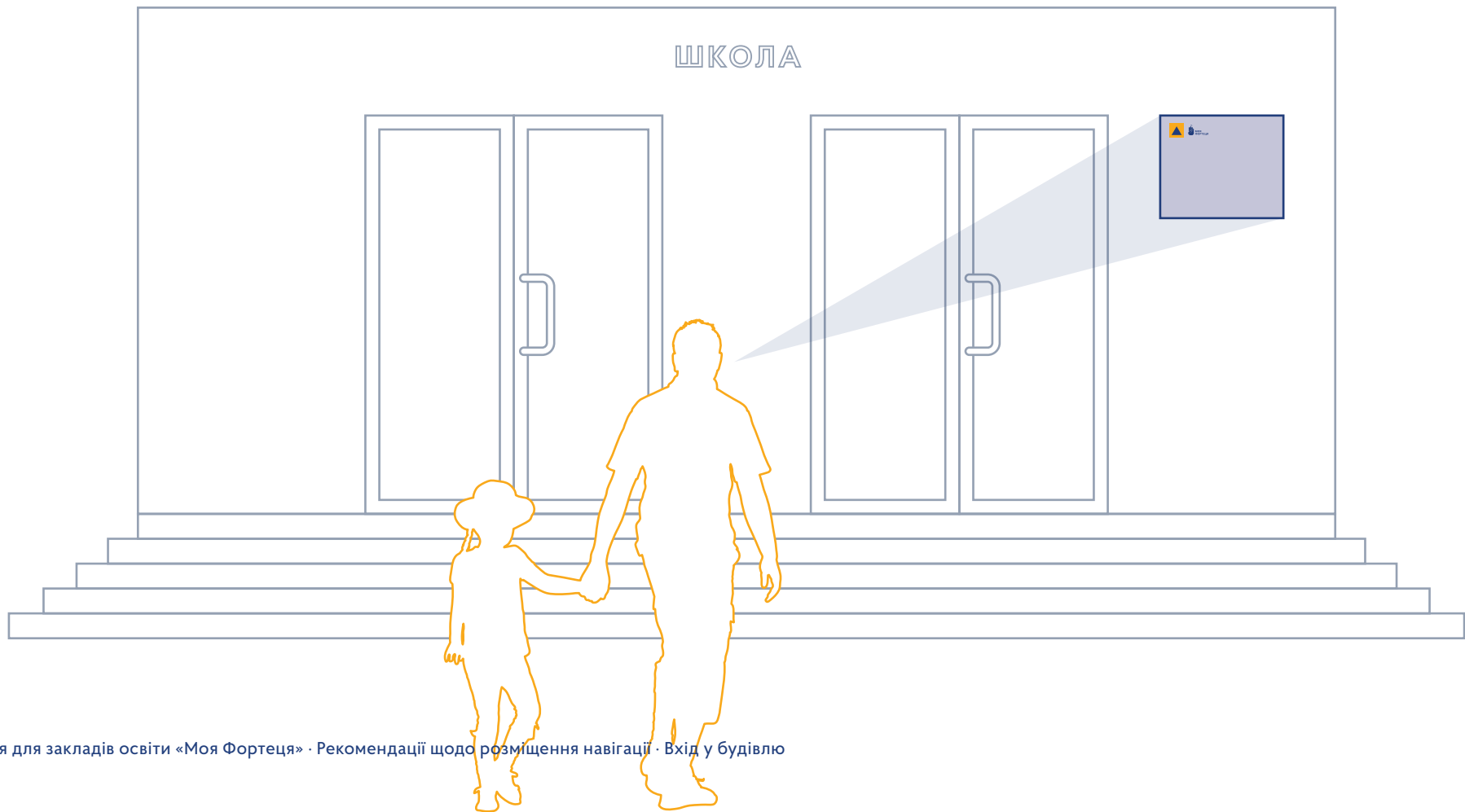


## Вхід у будівлю

Біля входу в будівлю та біля табличок з назвою закладу розміщується табличка з інформацією про укриття.

Якщо дверей кілька, то табличка розміщується біля тих, що відчинені.

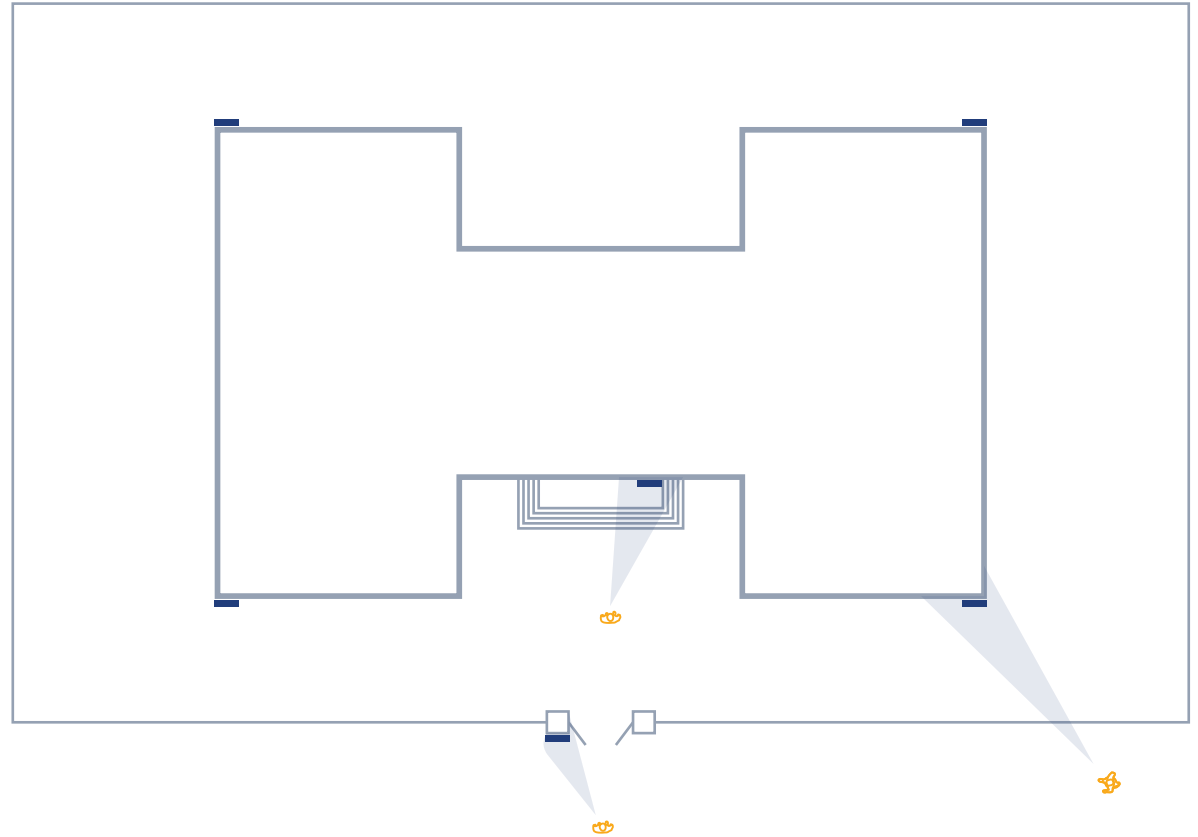
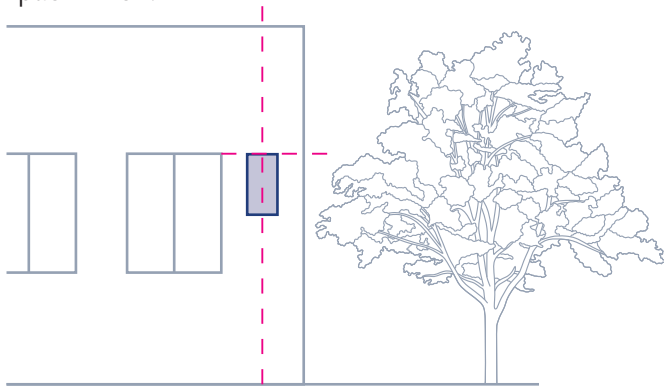
Табличку потрібно розмістити так, щоб вона була видима з території і її не затуляли дерева та інші об'єкти.



## Будівля та територія

Щоб позначити наявність укриття в будівлі, додатково потрібно розмістити позначку укриття (див. стор. 22 «Ідентифікаційні таблички: позначка входу до укриття») на кожному куті будівлі та біля воріт при вході на територію.

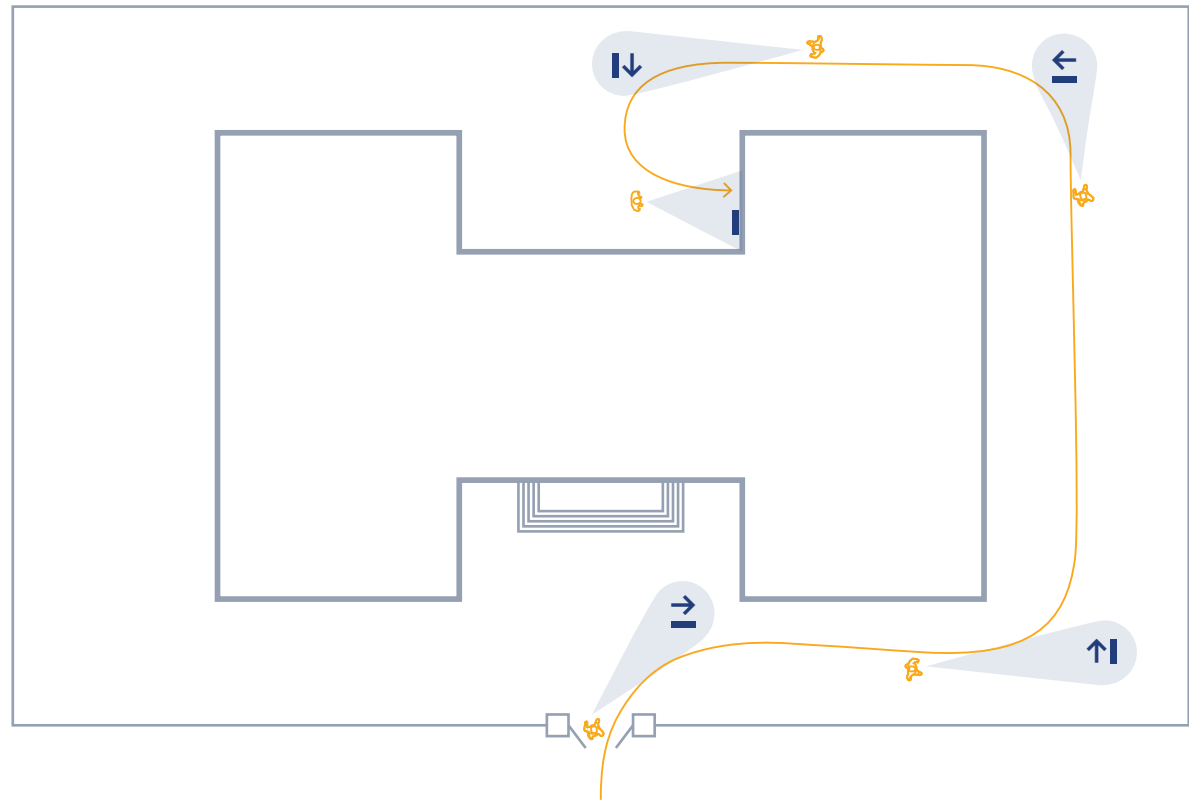
Вирівнювати табличку потрібно за верхнім краєм вікон.



## Додаткові вказівники по території

Якщо при вході на територію не видно входу в укриття чи входу в будівлю, де воно розташоване, на вулиці потрібно встановити додаткові вказівники.

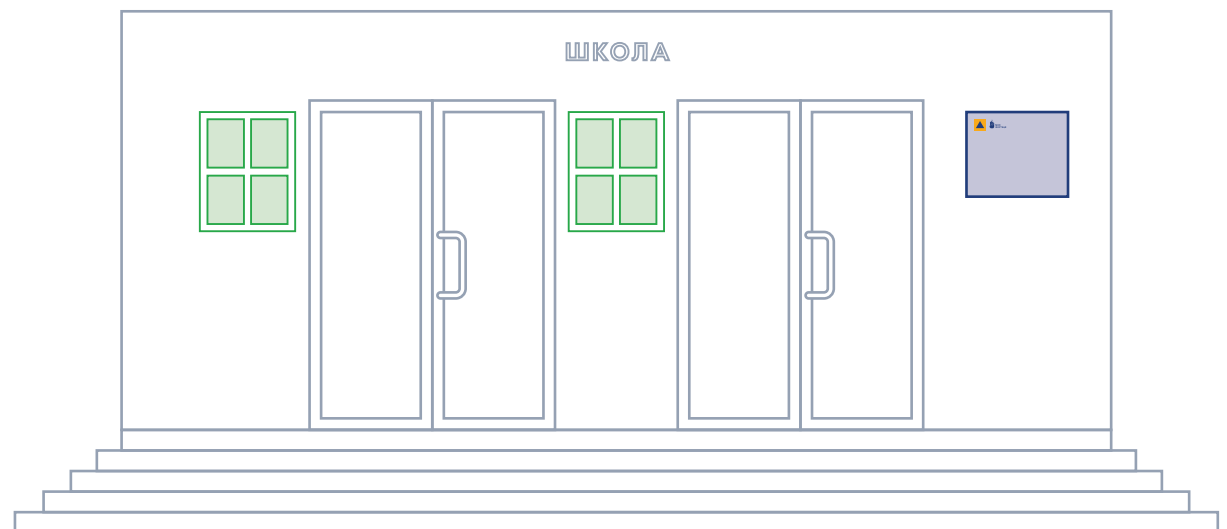
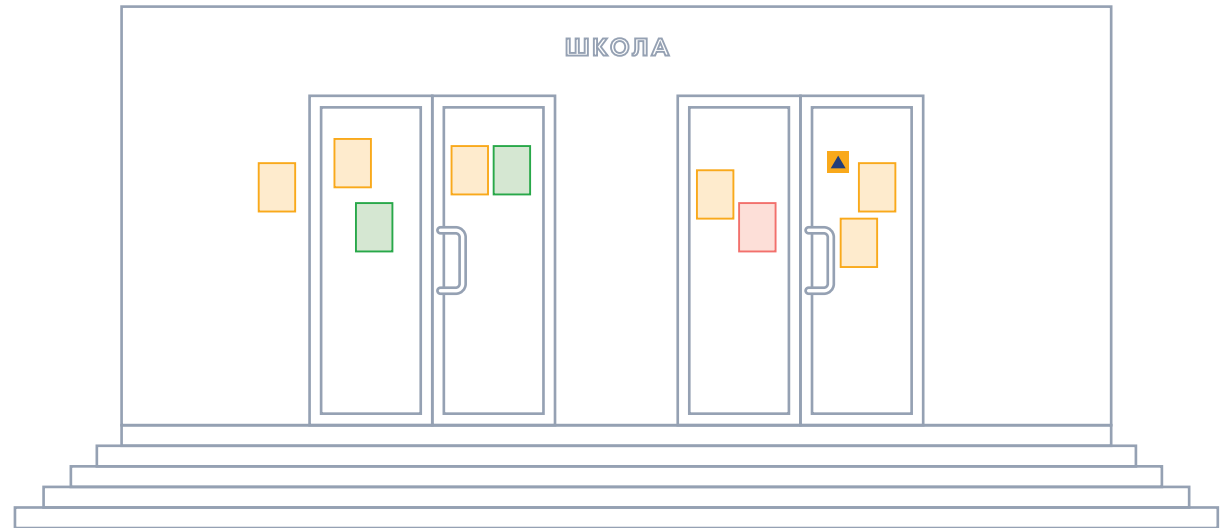
Їх розміщують на видному місці, прямо в напрямку руху до укриття.



## Гігієна простору

Задля кращого сприйняття інформації та більш охайного вигляду потрібно зібрати всю інформацію у визначених для цього місцях. Найліпше, щоб таких місць було не більше ніж два.

Наприклад, замість розміщення повідомлень на склі, їх краще зібрати на окремому стенді поруч з дверима. Бажано з іншого боку чи подалі від інформаційної таблички про укриття.





# Облаштування укриття

Дизайн для інтер'єру





Щоб не викликати асоціацій з небезпекою, укриття для закладів освіти оформлюється близько до того, як звичний для дитини простір – групова кімната, навчальний клас, кабінет позашкільної роботи тощо.

З великою ймовірністю таке приміщення, яке мімікрує під типову навчальну атмосферу й облаштування, зможе функціонувати не тільки для захисту, а й для навчання й відпочинку.



## Зонування

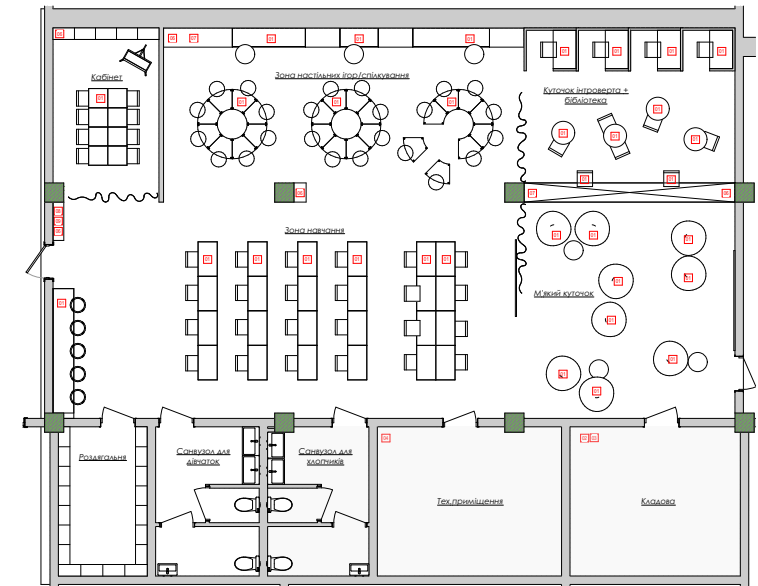
Якщо дозволяє місце в укритті, його поділяють на функціональні зони, щоб перебування дітей тут було комфортним, цікавим і корисним.

Згідно з ДБН В.2.2-5:2023 розподіляти приміщення для укриття на кілька приміщень / зон можна за умови дотримання протипожежних і санітарно-гігієнічних вимог, вимог щодо інклюзивності відповідно до ДБН В.2.2.40 та вимог щодо забезпечення режиму експлуатації.

### Рекомендовано, щоб в укритті закладу освіти були:

- зона для навчання;
- зона для відпочинку;
- зона для ігор;
- зона для творчості;
- куточок природознавства;
- зона для експериментів;
- зона для усамітнення;
- бібліотека;
- зони для особистої гігієни (WC-зона / санвузли, душова, рукомийники тощо);
- роздягальня;
- технічне приміщення / зона розміщення приладів, щитків, бойлерів тощо.

Різні локації, кімнати відділяють за допомогою кольору, друкованої продукції, малюнків або самоклеючої плівки на підлозі та стінах.



## Рекомендації з оформлення укриття



## Колірні рішення

Рекомендовано оформлювати приміщення переважно в м'яких і світлих відтінках, а яскраві кольори використовувати як акценти для привертання уваги. Важливо приділити увагу всім частинам простору – стінам, стелі, підлозі. Так само важливе значення мають кольори меблів, обладнання, приладдя тощо.



### Світлі й темні тони

Віддавайте перевагу світлим відтінкам, щоб у приміщенні було світліше. У невеликих приміщеннях холодні й світлі кольори візуально збільшують простір, а темні й насичені – зменшують.



### Зонування

За можливості організуйте в укритті кілька локацій, розмежованих кольорами, – шумні й тихі, для навчання й ігрової діяльності тощо.



### Природні мотиви

М'які природні кольори в поєднанні із зображеннями природи підсилять відчуття безпеки й комфорту для дітей.



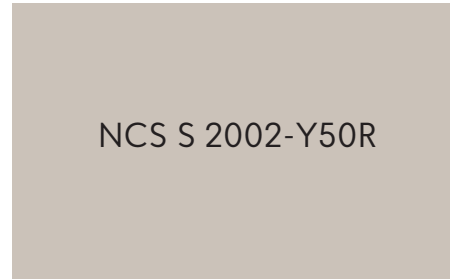
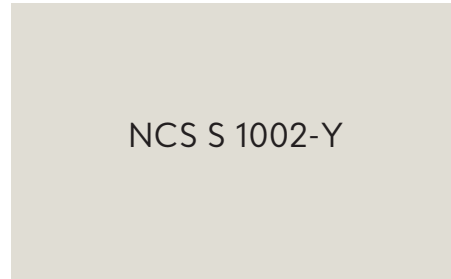


## Стіни основні

NCS S 1002-Y (світло-бежевий)

NCS S 2002-Y50R (бежевий)

RAL 9003 (білий)



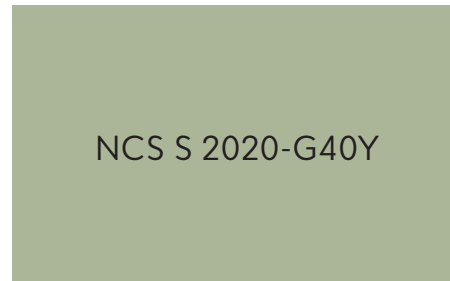
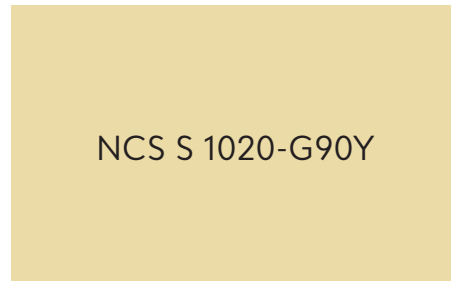
## Стіна акцентна (кольори для акцентів, меблів)

NCS S 1020-G90Y (світло-жовтий)

NCS S 2020-G40Y (світло-оливковий)

NCS S 7010- G10Y (темно-ялинкавий)

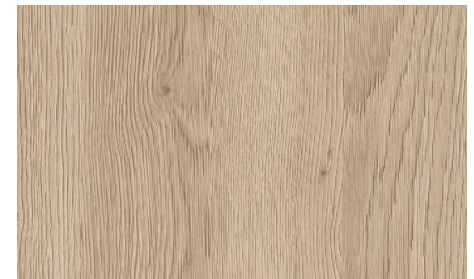
NCS S 4020-R90B (блакитно-димчастий)



## Стеля

Фарбується в колір стін.

NCS - S 1002-Y (світло-бежевий)

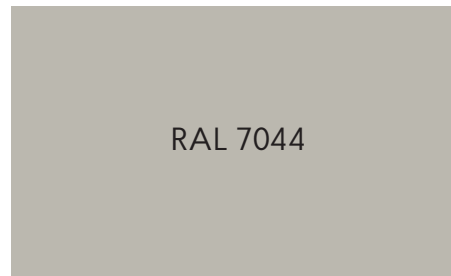


## Двері

RAL 7044 (сірий)

## Підлога

RAL 7044 (сірий) або під дерево



## Кольори меблів з ДСП

Кроноспан 7123 BS (лимонний сорбет)

Кроноспан 0134 BS (сонячне світло)

Кроноспан К 097 SU (сутінковий  
блакитний)

Кроноспан 8996 BS (океанський  
зелений)

Кроноспан 0121 BS (синій капрі)

Кроноспан 0244 SU (бензин)

Кроноспан К 099 SU (темно-синій)



## Приклад колірних рішень:

Однотонні спокійні стіни, акцент на меблях, текстилі.





## Приклад колірних рішень:

Кольоровий акцент на одній стіні.

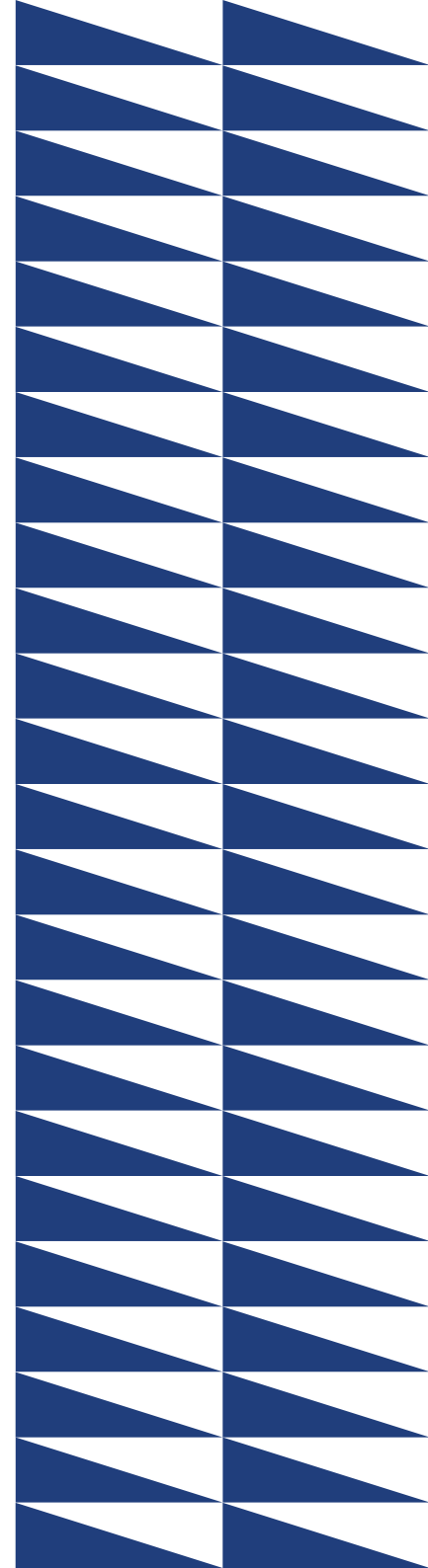




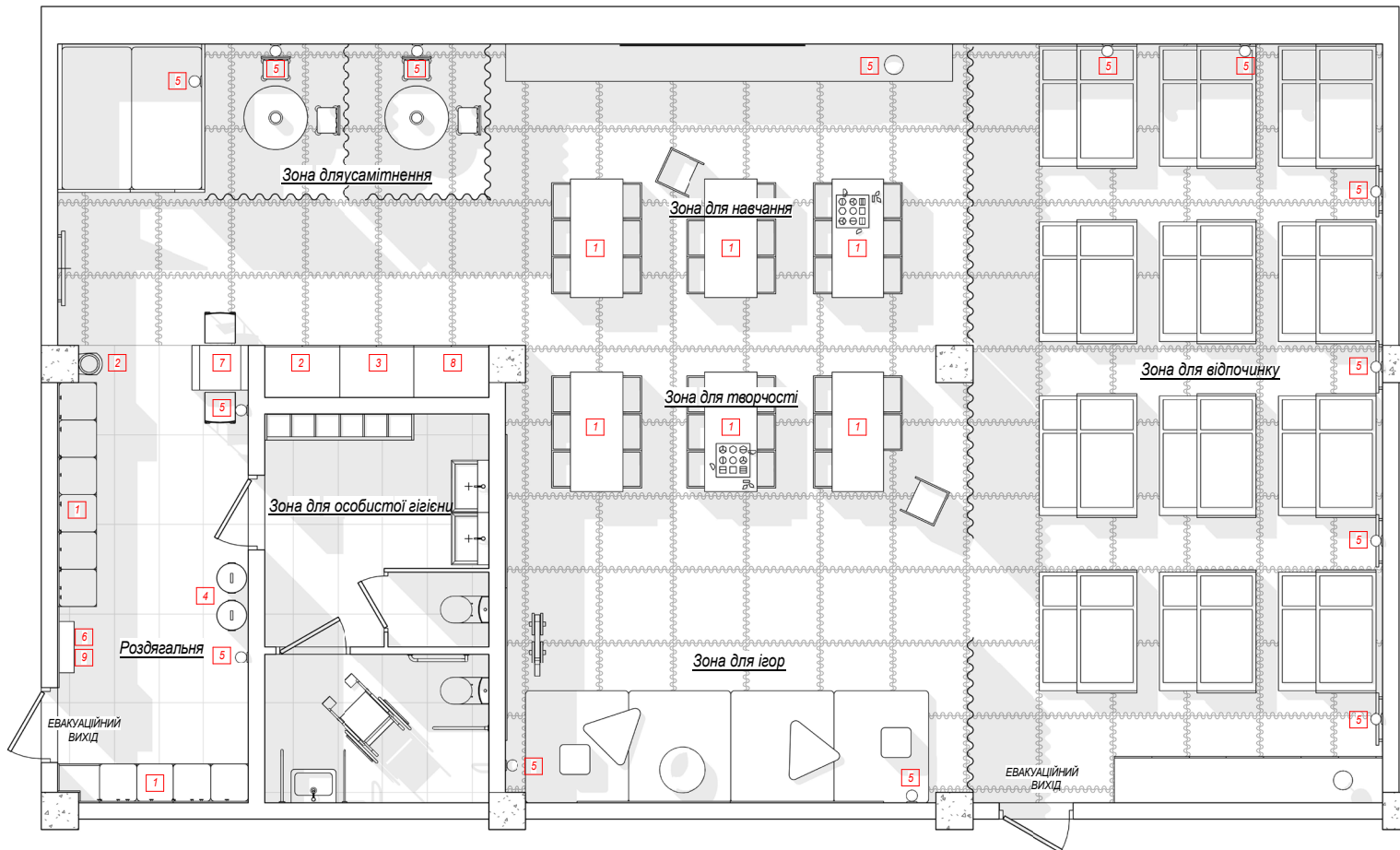
**Заклади й осередки дошкільної освіти**



**Приклад планувального рішення укриття**



## Приклад планувального рішення укриття



Рекомендовано, щоб в укритті закладу освіти були:

- зона для навчання;
- зона для відпочинку;
- зона для ігор;
- зона для творчості;
- куточок природознавства;
- зона для експериментів;
- зона для усамітнення;
- бібліотека;
- зони для особистої гігієни (WC-зона / санвузли, душова, рукомийники тощо);
- роздягальня;
- технічне приміщення / зона розміщення приладів, щитків, бойлерів тощо.

### ЕКСПЛІКАЦІЯ УКРИТТЯ

- 01 - місця для сидіння
- 02 - емності з питною водою
- 03 - контейнери для продуктів харчування
- 04 - виносні баки для нечистот
- 05 - резервне штучне освітлення
- 06 - первинні засоби пожегогасіння
- 07 - засоби надання медичної допомоги
- 08 - засоби зв'язку й оповіщення
- 09 - шанцеві інструменти

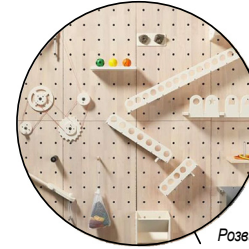
Сценарій є ілюстративним та не відображає конкретних рішень, а показує реалізацію потреб для різних приміщень



## Приклад об'ємного рішення укриття



Повійне ліжко



Розвиваючі ігри на стенді



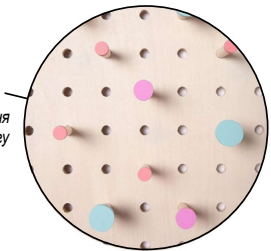
М'яка зона з матрацами



Модульні меблі:  
стілець - парта



Будинок-схованка  
з м'якими матрацами

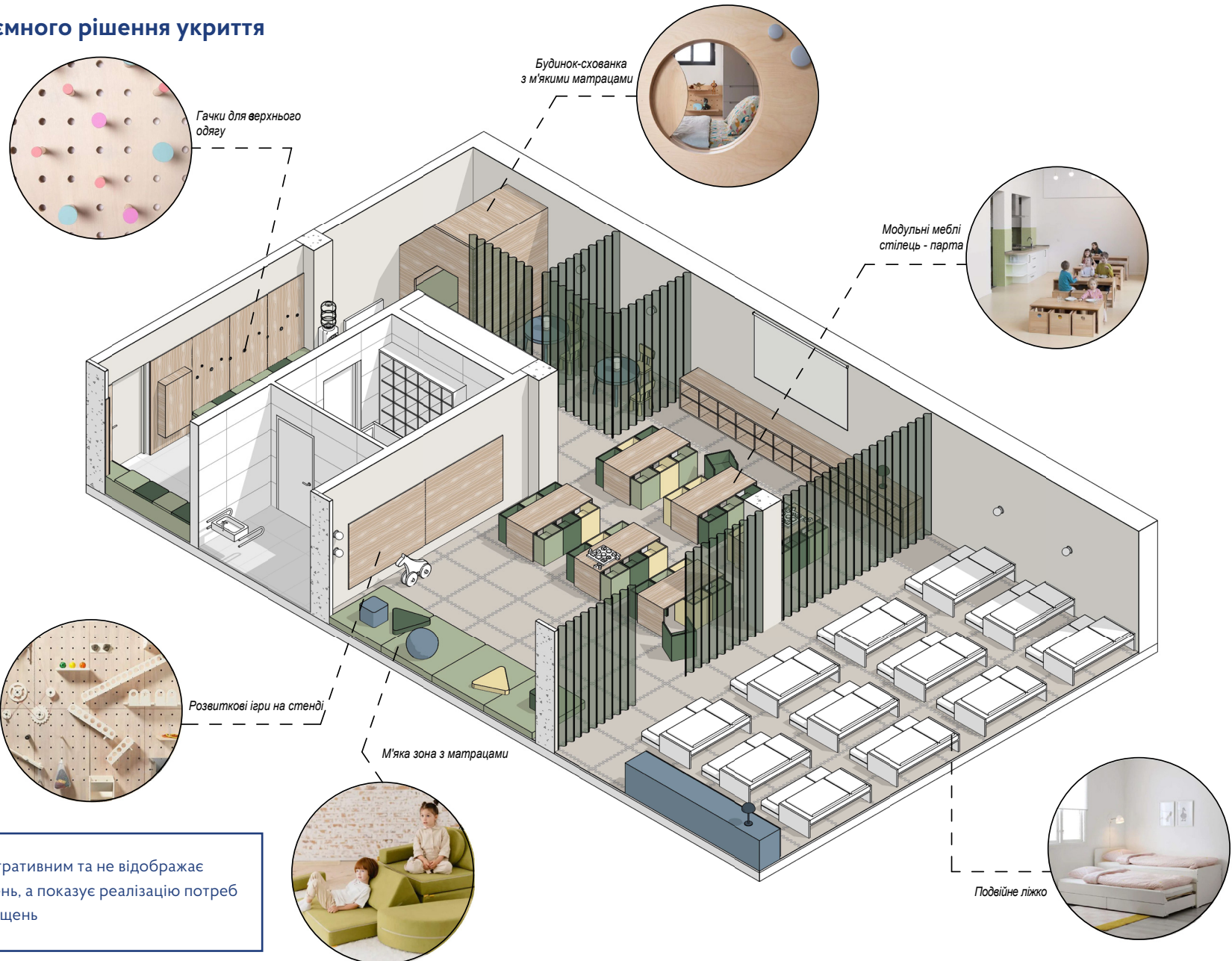


Гачки для зберігання  
верхнього одягу

Сценарій є ілюстративним та не відображає конкретних рішень, а показує реалізацію потреб для різних приміщень



## Приклад об'ємного рішення укриття



Приклади інтер'єрних рішень





## Роздягальня

Кожна дитина має індивідуальну шафу для зберігання особистих речей.



## Зони особистої гігієни

- WC-зона / санвузли,
- душова,
- рукомийники тощо





## Зона для усамітнення

Куточок, де дитина може побути наодинці із собою і де її ніхто не потривожить. Але при цьому вона залишається в полі зору вчителя чи вихователя.

Місце для усамітнення допомагає відпочити, вгамувати негативні емоції, заспокоїтися, адаптуватися до нових умов тощо.



## Зона для ігор і творчості

Організація зони передбачає окремі ігрові осередки, які умовно поділено на «тихі» й «гамірні». Їх відділяють один від одного за допомогою меблів і віддаленості в просторі. Важливо, щоб ігровий простір був доступним для дітей з особливими освітніми потребами.

Між осередками передбачають широкі проходи, щоб діти й дорослі вільно пересувалися, не заважаючи іншим. При цьому діти мають постійно перебувати в полі зору дорослих.



## Зона для відпочинку

Для відпочинку та спілкування в групі мають бути напівм'які (крісла, дивани, пуфи) та/або м'які безкаркасні вироби (крісла-мішки, подушки, килими й мати для сидіння та лежання на підлозі тощо).

Кількість ліжок, матраців, ковдр, подушок і комплектів білизни відповідає кількості дітей.





## Зона для навчання

Меблі не мають загроможувати приміщення, навпаки – потрібно достатньо простору для різних видів діяльності, споживання їжі, повсякденних практик особистого догляду, ігор, групових занять.

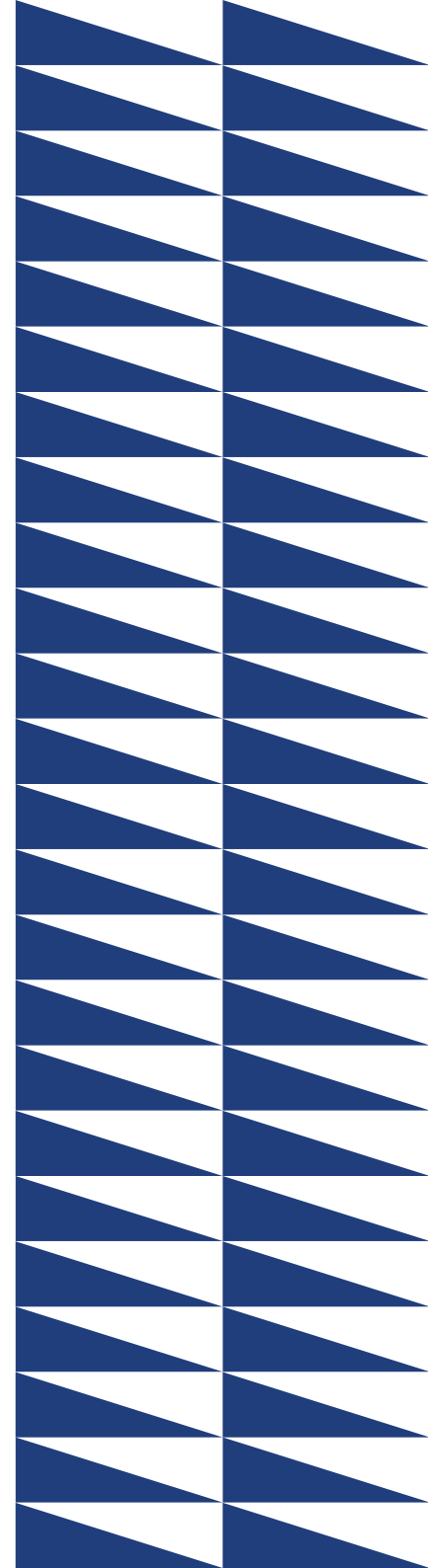
Між осередками діяльності передбачають широкі проходи, які дозволяють вільно пересуватися та дають дітям змогу безперешкодно діставатися до потрібних матеріалів.



## Зона для експериментів



**Простір дружній до дитини «НУМО Розвиватися»**





## Простір дружній до дитини «НУМО Розвиватися» —

це осередок, що містить елементи, які сприяють розвитку ключових навичок дітей від 2 до 6 років.

Простір «НУМО Розвиватися» відтворює концепцію якісного освітнього середовища за методикою ECERS-3. (ECERS-3 — міжнародна методика з оцінювання якісного освітнього середовища у закладах освіти).

Ключовими елементами для створення комфортного простору для дітей є використання м'яких природних кольорів у поєднанні із функціонально-пізнавальними зонами.

Наявність творчих, пізнавальних та інформаційно-навчальних куточків допоможе організувати перебування в укрітті з користю.

[Детальніше про організація простору дружнього до дитини «НУМО Розвиватися» в укрітті закладу дошкільної освіти](#)

Приклади оформлення дружніх до дитини просторів

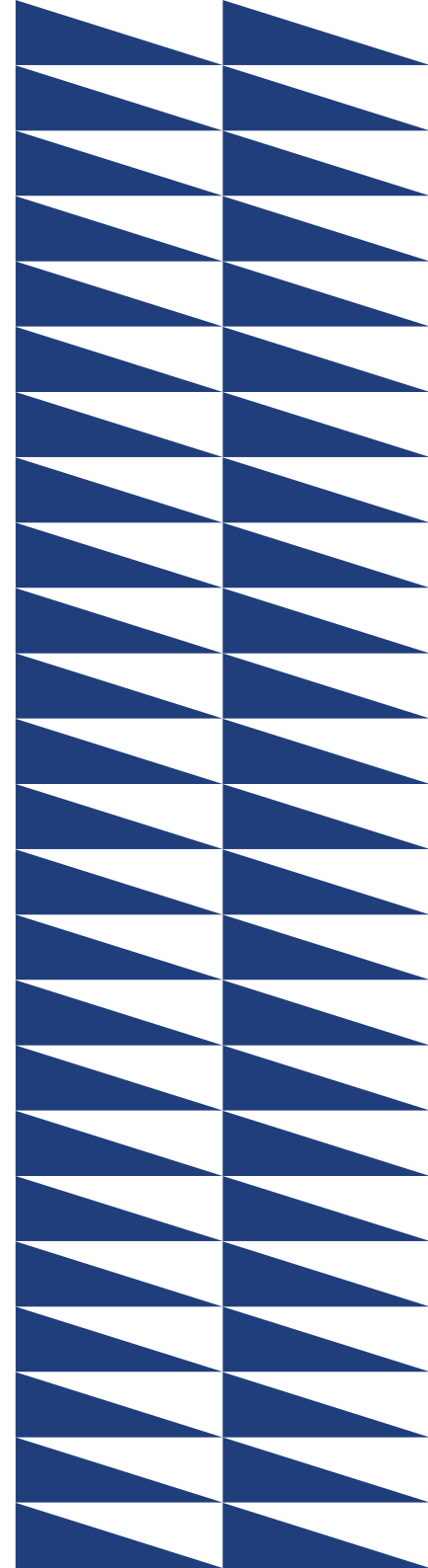


**Заклади загальної середньої освіти,  
зокрема з пансіонами**

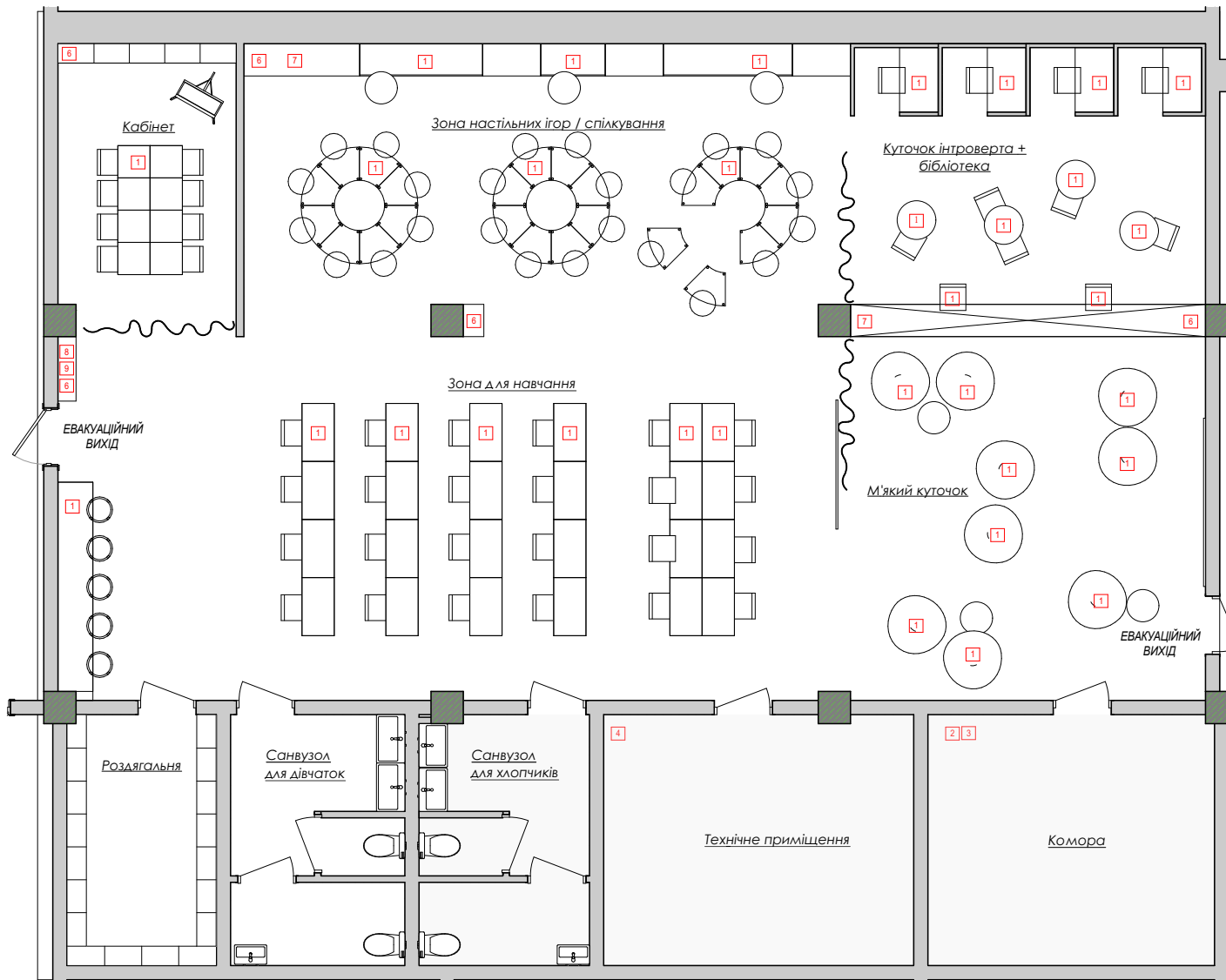




**Приклад планувального рішення укриття**



## Приклад планувального рішення укриття



### Рекомендовано, щоб в укритті закладу освіти були:

- зона для навчання;
- зона для відпочинку;
- зона для ігор;
- зона для творчості;
- куточок природознавства;
- зона для експериментів;
- зона для усамітнення;
- бібліотека;
- зони для особистої гігієни (WC-зона / санвузли, душова, рукомийники тощо);
- роздягальня;
- технічне приміщення / зона розміщення приладів, щитків, бойлерів тощо.

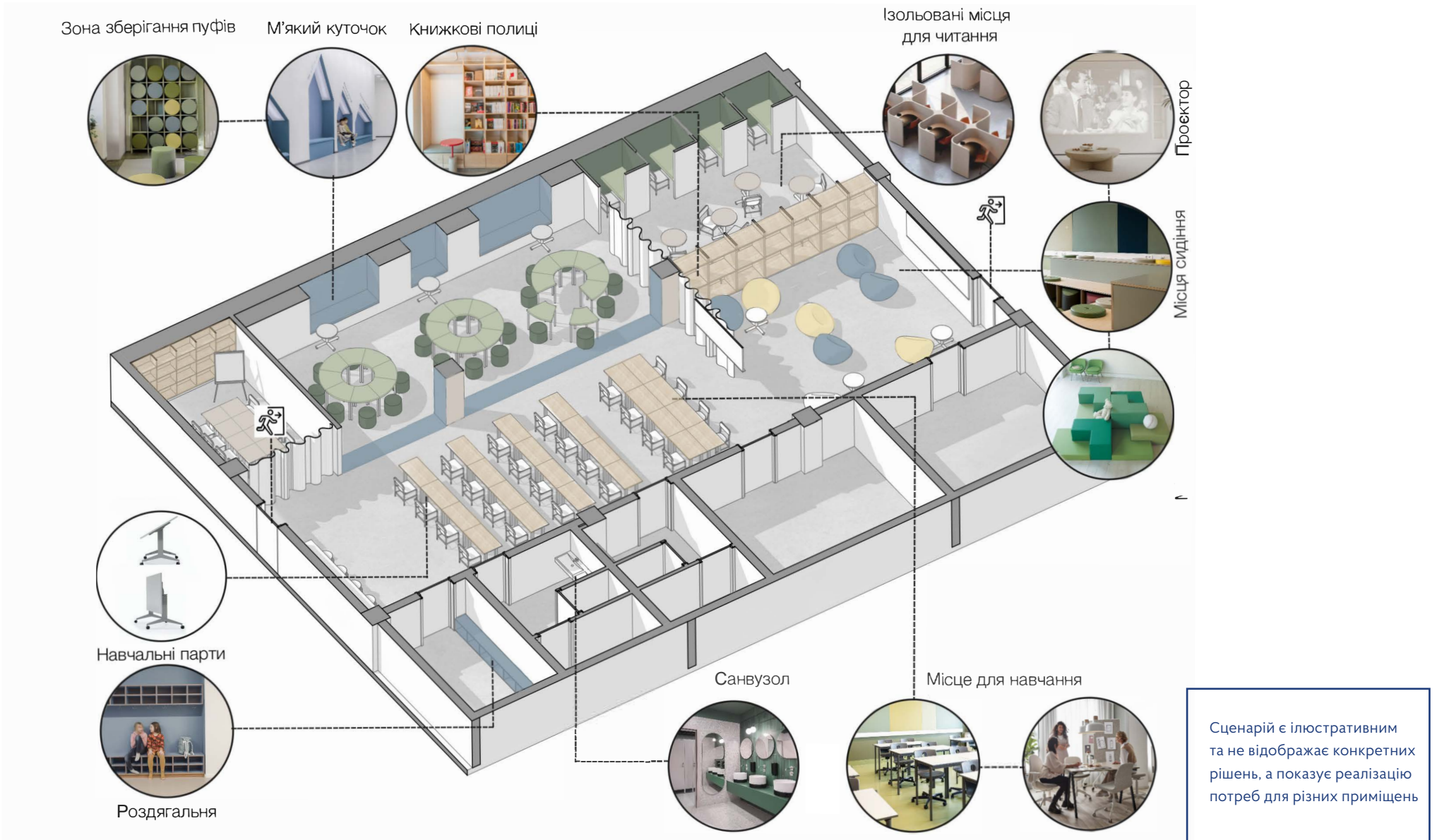
### ЕКСПЛІКАЦІЯ УКРИТТЯ

- 01** - місця для сидіння
- 02** - ємкості з питною водою
- 03** - контейнери для продуктів харчування
- 04** - вносні баки для нечистот
- 05** - резервнеступне освітлення
- 06** - первинні засоби пожегогасіння
- 07** - засоби надання медичної допомоги
- 08** - засоби зв'язку та обовіщення
- 09** - шанцеві інструменти

Сценарій є ілюстративним та не відображає конкретних рішень, а показує реалізацію потреб для різних приміщень



## Приклад об'ємного рішення укриття



Приклади інтер'єрних рішень





## Роздягальня



## Зони особистої гігієни

- WC-зона / санвузли,
- душова,
- рукомийники тощо



## Зона для ігор і творчості





## Бібліотека / зона для усамітнення



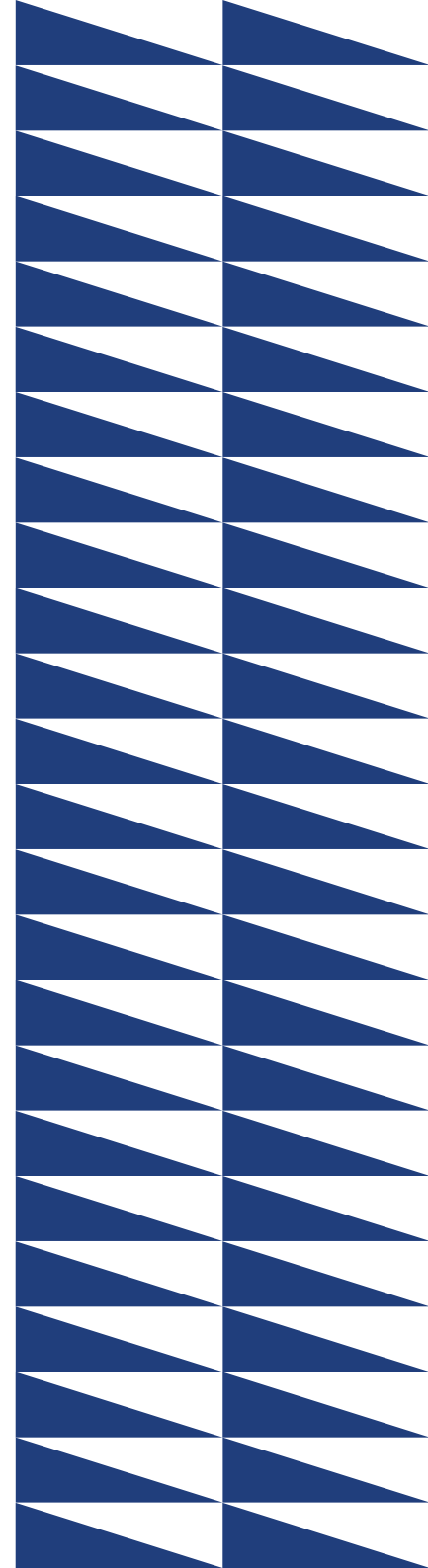
## Зона для навчання



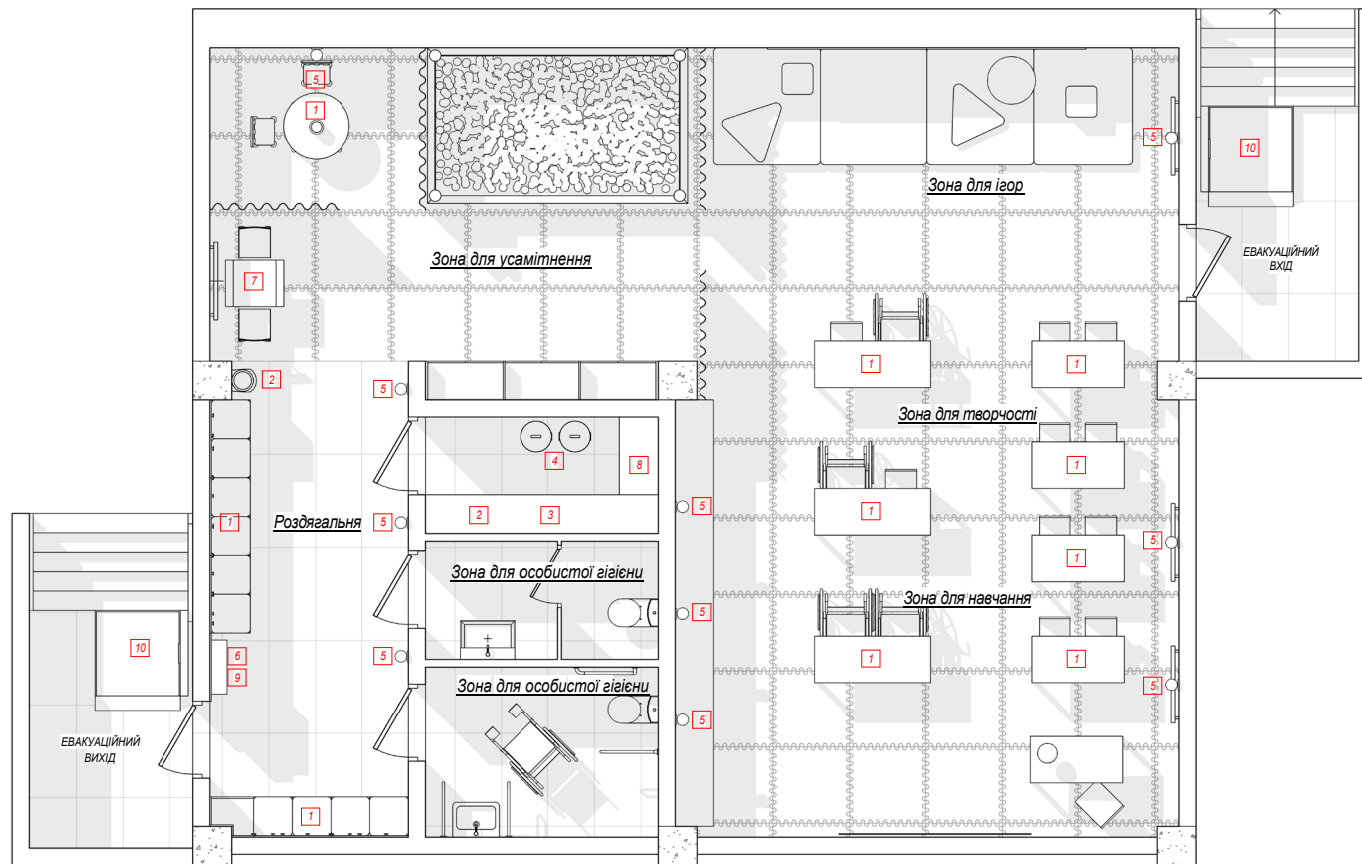
**Інклюзивно-ресурсні центри, спеціальні  
заклади загальної середньої освіти  
й санаторні школи**



**Приклад планувального рішення укриття**



## Приклад планувального рішення укриття



Рекомендовано, щоб в укритті закладу освіти були:

- зона для навчання;
- зона для відпочинку;
- зона для ігор;
- зона для творчості;
- куточок природознавства;
- зона для експериментів;
- зона для усамітнення;
- бібліотека;
- зони для особистої гігієни (WC-зона / санвузли, душова, рукомийники тощо);
- роздягальня;
- технічне приміщення / зона розміщення приладів, щитків, бойлерів тощо.

### ЕКСПЛІКАЦІЯ УКРИТТЯ

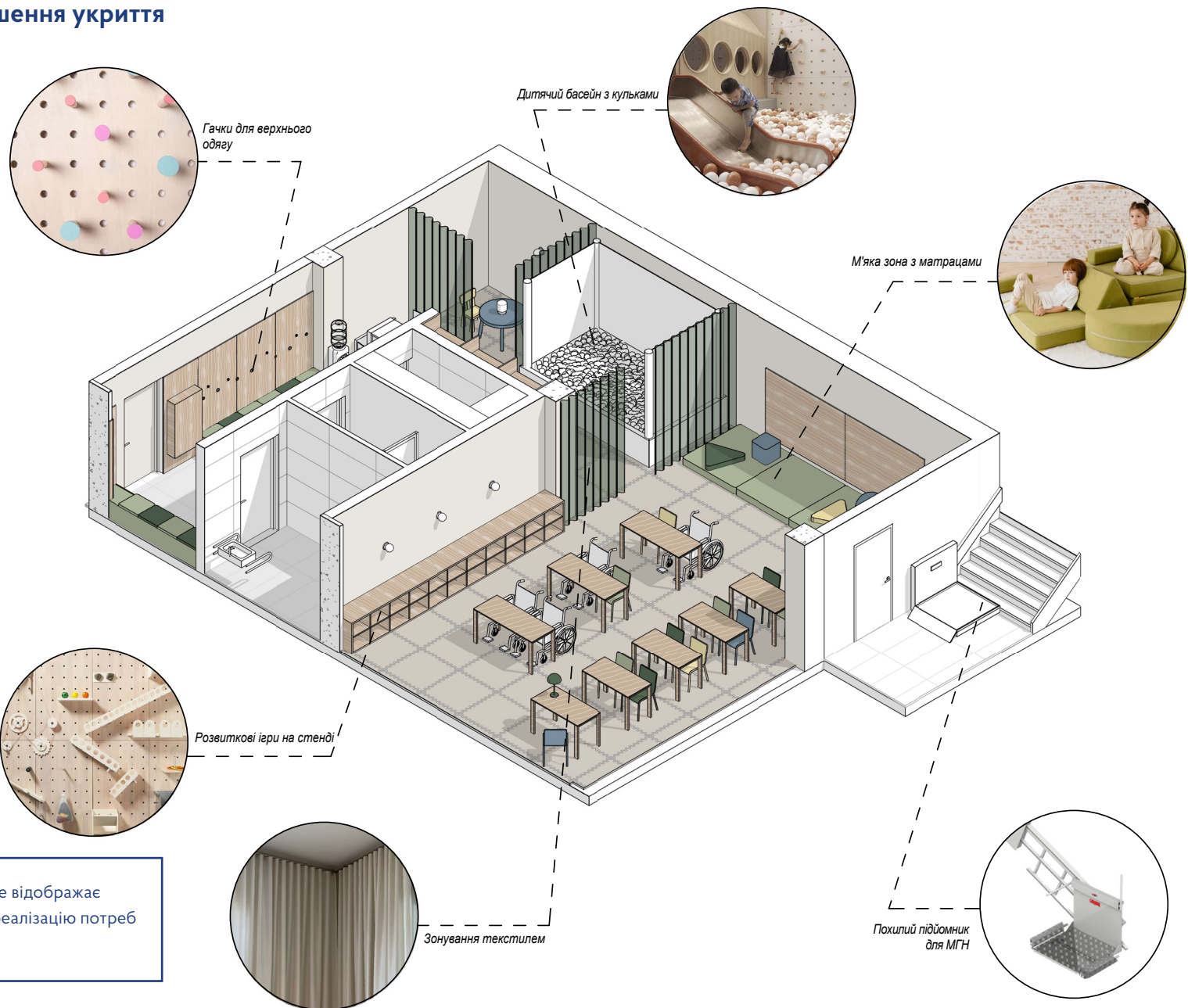
- 01** - місця для сидіння
- 02** - ємкості з питною водою
- 03** - контейнери для продуктів харчування
- 04** - вносні баки для нечистот
- 05** - резервне штучне освітлення
- 06** - первинні засоби пожежогасіння
- 07** - засоби надання медичної допомоги
- 08** - засоби зв'язку та оповіщення
- 09** - шанцеві інструменти
- 10** - індивідуальний підйомник для МПН

Сценарій є ілюстративним та не відображає конкретних рішень, а показує реалізацію потреб для різних приміщень

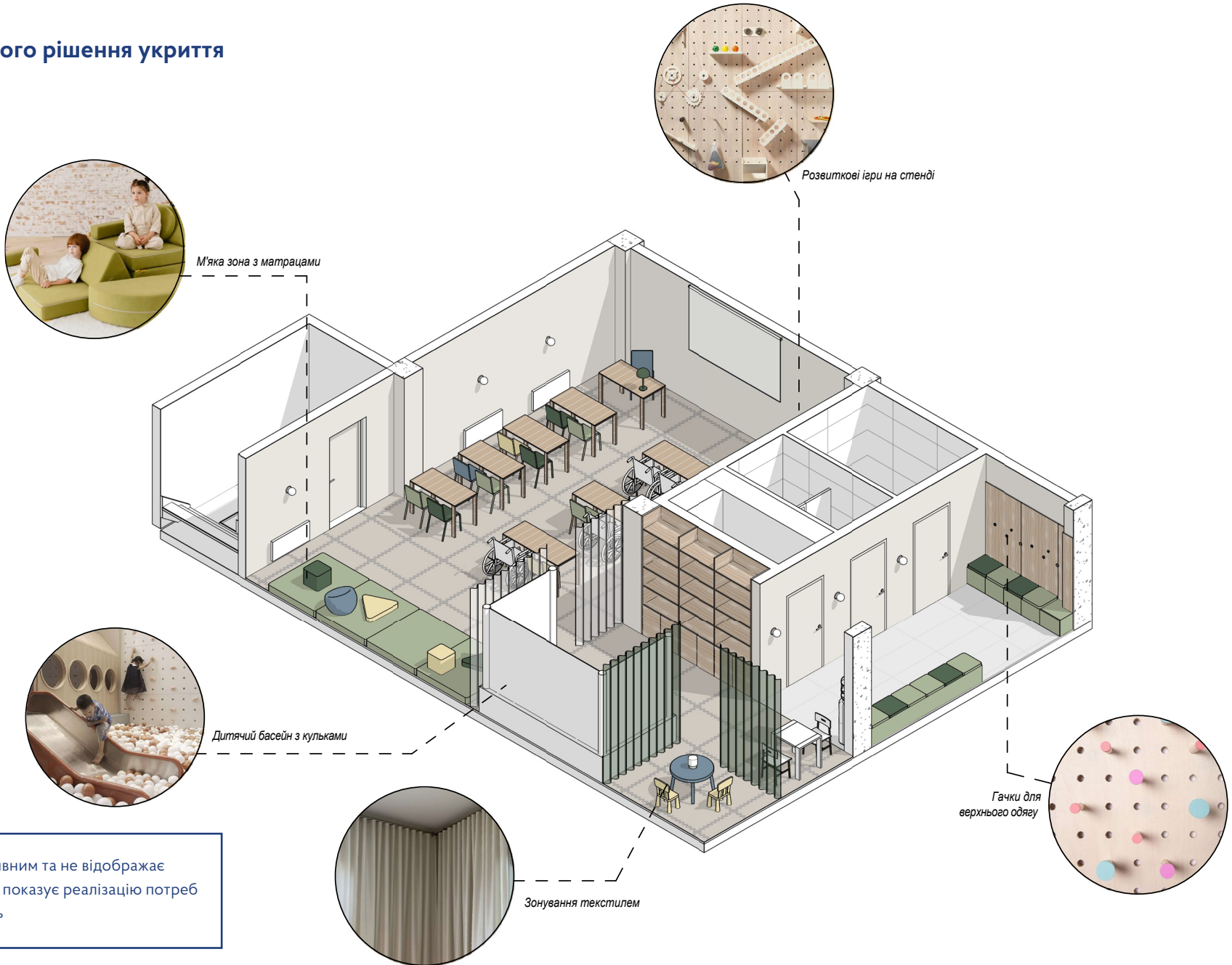




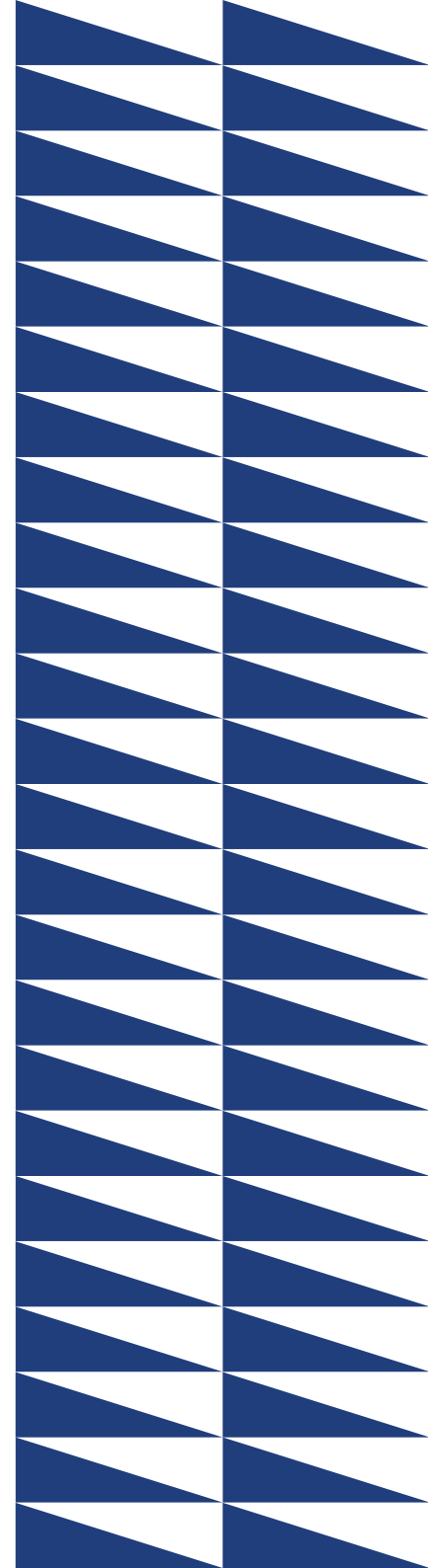
## Приклад об'ємного рішення укриття



## Приклад об'ємного рішення укриття



Приклади інтер'єрних рішень





## Зона входу в укриття





## Роздягальня



## Зони особистої гігієни

- WC-зона / санвузли,
- душова,
- рукомийники тощо





## Зона для усамітнення



## Зона навчання / творчості, гри





МІНІСТЕРСТВО  
ОСВІТИ І НАУКИ  
УКРАЇНИ